

✪ અનુક્રમણિકા ✪

અભિનંદનીય સહાય	મા સર્વેશ્વરી ૩
શ્રી યોગેશ્વર કથામૃત	મા સર્વેશ્વરી ૪
પૂ. મા સર્વેશ્વરીના ભારત આગમનનો આનંદ	તંત્રી ૮
પૂ. માની સંનિધિમાં શ્રી બાબુભાઈ વ્હોરાના સદ્ગુણોનું સ્મરણ	ડો. બી. જે. જાગાણી ૧૧
Calgary Shibir-2004 Youth Speeches	Yogesh ૧૯
કેલગરી શિબિર-૨૦૦૪ યુવાનોનાં વક્તવ્યો	નારાયણ હ. જાની ૨૫
નિયતિનો સ્વીકાર	ડો. એ. પી. જે. અબ્દુલ કલામ ૩૧
હલેસાં ને હામ	ડો. પ્રકાશ ગજજર ૩૬
જૂન ૧૩-૨૪, ૨૦૦૪ કેલગરી (કેનેડા) પંચમ શિબિરની એક ઝલક	પ્રા. ડો. લક્ષ્મણ વ. જોષી ૩૯
પૂ. શ્રી યોગેશ્વરજીની અમૃતવાણી પુરુષોત્તમયોગ	શ્રી યોગેશ્વરજી ૪૫
પૂ. માના જન્મદિનની ઉજવણી	તંત્રી ૫૧
સ્વર્ગારોહણ ખાતે મેડિકલ કેમ્પ રસેશ્વરી	મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી ૫૨ શ્રી યોગેશ્વરજી ૫૩

❁ અભિનંદનીય સહાય ❁

વરસોથી વિદેશમાં વસતા વસતા, સમૃદ્ધિનાં શિખરો સર કરતાં કરતાં, દાનની ગંગા વહાવતા વહાવતા, મહર્ષિ અરવિંદના શ્રી ચરણે શ્રદ્ધા ધારતા ધારતા, મા સર્વેશ્વરીના જીવન અને કાર્ય-ને ધ્યાનથી જોતા જોતા ગૃહસ્થભક્ત શ્રી ડી. એમ. બી. આ અંકને આર્થિક સહ-યોગ ધરી સામે ચાલીને સર્વમંગલના સાચા સ્વજન બની રહ્યા છે.

ધન્યવાદ, હે ગૃહસ્થી ભક્ત, આપના શુભ સંકલ્પને, પરિવાર સાથે આપ સર્વ-પ્રકારે મંગલ પામો.

—મા સર્વેશ્વરી

વરદ હસ્ત પ્રભુ તમારો, સદાય રહેજો જીવન સહારો
—મા સર્વેશ્વરી

વર્ષ : ૨૬ ઓક્ટોબર—૨૦૦૪ અંક ૧

શ્રી યોગેશ્વર કથામૃત

—મા સર્વેશ્વરી

તા. ૨-૧૧-૮૧ સોમવાર, કારતક સુદ પાંચમ,
૨૦૩૮ ટોરન્ટો—કેનેડા.

સવારે પૂ. શ્રીનો ક્રમ ચાલે છે. સર્વેશ્વરી પણ પોતાની ૧૨૫ માળા, રામાયણ પાઠ, ગીતાપાઠ, ગુરુની સ્તુતિ વગેરે કરી લે છે. આજે ભોજનમાં દાળ, ભાત બનાવ્યા. તે દરમ્યાન ટપાલો આવી, જેમાં શ્રી જીતુભાઈ, શ્રી વિજયભાઈ વગેરેના પત્રો હતા.

પૂ. શ્રી થોડીવાર બાદ નીચે આવ્યા ને પત્રોનું વાંચન કર્યું. શ્રી જીતુભાઈના પત્રમાં તેમના પિતાજીની ૮૭મી વર્ષગાંઠ રામાયણ પાઠ કરીને ઉજવી એવો ઉલ્લેખ હતો. એ વાંચીને પૂ. શ્રીએ કહ્યું:—૮૭ વરસ સારાં ગણાય. શરીરની તંદુરસ્તી સારી ગણાય. આપણે પણ ૧૦૦ વરસ તો જીવવું જ છે. દૂધ

પીઈશું, કસરત કરીશું, જેથી શરીર સારું જ રહે.

સર્વેશ્વરી:—મારે કેટલા વરસ જીવવાનું?

પૂ. શ્રી:—તમારે પણ ૧૦૦ તો જીવવું જ કે ૨૦૦ વર્ષ જીવવું છે. તૈલંગ સ્વામી ૨૫૦ વર્ષના હતા એમ કહેવાય છે. (આ વાત પૂ. શ્રીએ હસતા હસતા કરી) બધાં જ પત્રો વાંચ્યા પછી પૂ. શ્રીએ ફરી કહ્યું:—પત્રોથી નવરાત્રીમાં પ્રેરણા મળે છે, તો જીવન વધુ ને વધુ જપ, તપવાળું સાધન પરાયણ બનાવીએ. જેથી લોકો જે પૂજ્યભાવે જુએ છે, તે જીવન સાથે જ પ્રેરણા મળે એવું બને. આપણે વધારે ને વધારે પવિત્ર, પ્રભુ પરાયણ જીવન બનાવીએ.

ભોજન માટે પૂ. શ્રી સાથે નીચે કારપેટ ઉપર બેસવાનું બને છે. પૂ. શ્રી સાથે ભોજન લેતાં લેતાં વિજયભાઈ પુરોહિતની વાતો થઈ.

આજે વડોદરાથી સૌ સત્સંગી ભાઈ—બેનોનાં પત્રો વાંચી સર્વેશ્વરીને ખૂબ આનંદ થાય છે.

ભોજન બાદ પાગલ હરનાથનું પુસ્તક પૂ. શ્રી થોડીવાર જૂએ છે. એનો ટૂંકસાર સર્વેશ્વરીને કહી સંભળાવે છે.

પૂ. શ્રી આરામ કરે છે. સર્વેશ્વરી આવેલા પત્રો ફરી વાંચે છે. પૂ. શ્રી આરામ બાદ દૂધ પીએ છે. દૂધ પીને લેખનકાર્ય ચાલુ કરે છે. સર્વેશ્વરી પણ લેખન કાર્ય કરે છે.

પૂ. શ્રીની આજે હળવી હાસ્ય વિનોદભરી વાતો સાચી પડે તો? સાધકોને કેટલો બધો આનંદ થાય! પ્રભુની ઈચ્છાની વાત છે. પ્રભુએ પૂ. શ્રીને પૃથ્વી પર ક્યાં સુધી પોતાનું કામ કરવાવું છે, તે તે જાણે. આજે હળવી પળોમાં પણ પૂ. શ્રીના શ્રીમુખે જે ઉદ્દગારો નીકળ્યા તે સાંભળી ખૂબ આનંદ થયો.

આજે એક ભાઈનો પૂ. શ્રી પર પત્ર છે કે મને લોટરીનું ઈનામ લગાડી આપજો.

પૂ. શ્રી કહે:—અમે તો ભગવાનના નામની લોટરી લગાડીએ, એનું નામ જપીએ, એટલે કૃપારૂપી લોટરી લાગે. જુઓને, અમે ક્યાં એવી લોટરી લગાડીએ છીએ. અમે તો એનું નામ લઈએ છીએ તો આનંદ આનંદ થઈ જાય છે. જુઓને, અમારે આનંદ જ છે ને!

અમારું કામ તો ભગવાનની લોટરી લગાડવાનું છે. લોટરીનાં ઈનામો લાગે તે પૈસા હરામના. હરામના પૈસા આપણા વિચારો પણ બગાડે. થોડા પૈસા હોય, થોડું પણ સારું ધન હોય, એટલે પત્યું. વધારે પૈસા અને તે પણ લોટરીના સારા નહીં.

આજે વિમળાબેન કામ પરથી આવીને દરરોજની જેમ પૂ. શ્રીને મળવા આવે છે. પ્રણામ કરે છે. ભારતથી આવેલા પત્રો—માં વિમળાબેન મોંઘવારી વધી છે તેની વાતો કરે છે. એ ઉપરથી માતાજીની માંદગીની વાતો બ્લડટેસ્ટની વાતો નીકળી છે.

શ્રી વિમળાબેન:—ડોક્ટરો માતાજીના પૈસા લે?

પૂ. શ્રી:—બધા જ ડોક્ટરો કંઈ ભક્તો થોડા હોય? અને એ માંદગીનો ખર્ચ તો અમે જ આપી દેતા.

અમારે તો કશી તકલીફ નથી. અક્ષરધામમાં બેઠા છીએ. બીજાને મદદ કરીએ છીએ છતાં અમારે મુશ્કેલી પડતી જ નથી. પ્રભુની કૃપાથી કશી જ તકલીફ નથી.

પણ એ કૃપા વરસતા પહેલાં લોહીનાં પાણી થયાં છે. બાર બાર વર્ષ સુધીના ઉપવાસો ને સતત મૌન પ્રાર્થના પછી તેનું વ્યાજ પાકે જ ને! વ્યાજ હમણાં નહીં પાકે તો ક્યારે પાકશે?

કૃપાની જ ભાવના અને માંગણી હતી તો પ્રભુએ કસોટી ઘણી કરી. અને હવે ધ્યાન રાખે જ ને! નહીંતો લોકોને પ્રભુમાંથી પણ વિશ્વાસ ઊઠી જાય. અમે હવે કહીએ છીએ કે પ્રભુનું નામ લો ને જુઓ અમારે કંઈ ચિંતા છે?

વાતો બાદ પૂ. શ્રીએ સર્વેશ્વરીની આ નોંધપોથીનું આજે વાંચન કર્યું.

સમય થતાં નીચે ગયાં. પૂ. શ્રી બેઠક રૂમમાં આંટા મારે છે. ત્યાં જ સર્વેશ્વરી વિમળાબેનને વિનતિ કરે છે “લાવો, હું રોટલી બનાવું, આપ ભોજન માટે બેસી જાઓ.”

શ્રી વિમળાબેન:—ના મા, મને દોષ લાગે. આપની પાસે મારાથી કામ ના કરાવાય.

પૂ. શ્રી:—કોઈ નહીં કરે તો લાવો હું રોટલી બનાવી આપું.

શ્રી સુરેશભાઈ:—ના પ્રભુ, અમે એ ઋણ ક્યારે ચૂકવી શકીએ?

પૂ. શ્રી:—ના, એમાં ઋણનો પ્રશ્ન જ નથી. અમે બનાવી આપીએ કે પીરસીએ તો સાધન ભજન તમારામાં વધે.

વાતો કેટલી નાની છે, પણ પૂ. શ્રીના શ્રીમુખે કંઈક ને કંઈક ઉપયોગી વાતો જ પ્રભુ પરાયણ બનાવવાની.

(ક્રમશઃ)

પૂ. મા સર્વેશ્વરીના ભારત આગમનનો આનંદ

તંત્રી

પ. પૂ. મા શ્રી સર્વેશ્વરી કેનેડા અને અમેરિકાના પ્રવાસેથી વાયા ઈંગ્લેન્ડ થઈ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૦૪ ના ત્રીજા સપ્તાહમાં ભારત આવી ગયાં છે. પૂ. મા ભારત ક્યારે અને ક્યાં કેવી રીતે પધારશે તે અંગે સાધકોમાં ભારે કુતૂહલ પ્રવર્તતું હતું. પરંતુ પૂ. મા મુંબઈ ઉતર્યા અને ત્યાં ત્રણેક દિવસ તદ્દન એકાંત સેવી, પોતાના નિયમ પ્રમાણેના સવાલાખ જપ પૂરા કર્યા. તે પછી તા. ૧૯-૯-૦૪ ને રવિવારના રોજ શ્રી મધુભાઈ ભટ્ટને ત્યાં ધ્યાનકેન્દ્રનો સમય પૂરો થતાં, અચાનક જ પૂ. માના નિયત સ્થાનમાં તેઓનાં દર્શન થતાં, ઉપસ્થિત સાધકો ભાવ-વિભોર બની ખૂબ જ આનંદિત બની ગયા! ઘડીભર લાગ્યું કે આ શું સાચું છે? “ભગવાન ગણેશજીને બદલે અરે, આ તો પૂજ્ય મા જ પ્રત્યક્ષ વિરાજમાન છે, કેવું સરસ! કેવું અદ્ભુત!” આ ભાવ સર્વ ઉપસ્થિત સાધક ભાઈબહેનોનો હતો.

તે જ દિવસે રાત્રે પૂ. માએ મુંબઈના જે સાધક ભાઈબહેનો અંબાજી સુધી આવી ના શક્તા હોય, તેઓના લાભાર્થે શ્રી પ્રકાશભાઈ ભટ્ટના નવા ખરીદાયેલ બ્લોકમાં ખાસ કાર્યક્રમમાં સાધકોને દર્શન આપ્યાં.

પૂ. માના આગમનની ખુશી વ્યક્ત કરતાં શ્રી નારાયણભાઈ જાનીએ જણાવ્યું કે પૂ. માનું દેશવિદેશોમાં વિચરણ જીવોના કલ્યાણ માટે જ હોય. પૂ. માને તો આ જીવનમાં કશું જ પ્રાપ્ત કરવાનું નથી. તેઓનું મન તો સતત આત્મભાવમાં

સ્થિર રહી, પરમશક્તિ સાથે જપદ્વારા જોડાયેલું રહે છે. કિન્તુ પ્રભુએ જે મહાકાર્ય માટે તેઓને આ પૃથ્વીપર અવતરિત કર્યાં છે. તે તો તેઓએ કરવું જ રહ્યું. તે કામ તેઓ કરી રહ્યાં છે. પ્રેમ, દયા, કરુણા અને વાત્સલ્યની સાક્ષાત્ મૂર્તિ એવાં મા જીવોને પ્રભુપંથે દોરી રહ્યાં છે. તે રીતે તેઓ એક જગજનની જ છે. તેઓની પ્રેમ, કરુણા ને દયાની ક્ષિતિજો કેવળ માનવો સુધી જ નહિ, પરંતુ સહુ જીવો સુધી વિસ્તરેલી છે.

કુ. શ્રી રક્ષિતાબેને પોતે અમેરિકા હતી તે દરમ્યાન પ્રભુની કેવી સરસ કૃપા થઈ કે તેને શ્રી વિનોદભાઈને ત્યાં પૂ. માનું સાન્નિધ્ય પ્રાપ્ત થયું તેની વાતો કરી, તો કુ. શ્રી પૂજા ત્રિવેદીએ પૂ. માના સાન્નિધ્યનું આકર્ષણ એવું રહે છે કે 'ત્યાંથી પાછા આવવાનું મન જ થતું નથી. તેમનો પ્રેમ જ એવો છે કે જે તેઓ પ્રત્યે ખેંચતો રહે. હું ગયા વરસે પૂ. મા પાસે અંબાજી રોકાઈ તો મારે પરીક્ષા આપવાની હતી, તો પૂ. માએ મને પોતાના ઓરડામાં બેસી વાંચવાની બધી સુવિધા કરી આપી, એટલું જ નહિ, પરંતુ મારું ખૂબ ધ્યાન રાખી મને પ્રસાદ પણ પહોંચાડતાં રહેતાં. વળી હું મારી પરીક્ષા માટે વ્યવસ્થિત વાંચું છું કે કેમ તેનું પણ ધ્યાન તેઓ રાખતાં. પૂ. માનો આ કેવો અદ્ભુત ભાવ! પોતાની જનેતા કરતાં પણ કેટલી બધી વિશેષ કાળજી પૂ. મા લે. પૂ. મા પાસે આવનાર બધા જ આવો અનુભવ કરે છે.'

કુ. શ્રી બિજલ ભટ્ટે જણાવ્યું કે ભલે અમે મુંબઈ જેવી નગરીમાં ખૂબ પ્રવૃત્તિઓ વચ્ચે વસતાં હોઈએ, પણ પૂ. માનું સ્મરણ થતું રહે છે, તેનું કારણ તેઓનો પ્રેમ જ છે. પૂ. માની કૃપાથી આ નવું રહેઠાણ અમને પ્રાપ્ત થયું છે અને તેમાં પૂ. માએ પધારી અમારા પરિવારને ખૂબ ઉપકૃત કર્યો છે.

કાર્યક્રમની સમાપ્તિ પહેલાં સહુ ઉપસ્થિત ભક્તોએ પૂ. માને પ્રણામ કરી તેઓના આશીર્વાદ મેળવ્યા. તો પૂ. માએ પ્રકાશભાઈના આવાસના બધા જ ખંડોમાં પગલાં કરી, એમની ભાવના પૂરી કરી. શ્રી પ્રકાશભાઈના પરિવારે પણ સહુ સાધક ભાઈબહેનોને સરસ પ્રસાદ અને દૂધ આપ્યાં.

પૂ. મા એકધારાં અઢી કલાકસુધી અહીં બેઠાં અને સહુ સાધકોને પરિતૃપ્ત કર્યાં. પૂ. માનો એ સ્વભાવ છે કે સહુને પોતાના સહજ વાત્સલ્ય અને કરુણાના ભાવથી ભીંજવી દે. તેમાં તેઓ પોતાના પરિશ્રમને કદી ગણકારતાં નથી.

આવું તો કોઈ આધ્યાત્મિક મા સિવાય કોણ કરે?

★ ગ્રાહકોને વિનંતી ★

અધ્યાત્મ અંગેનો સમગ્ર પત્રવ્યવહાર કે M. O. વગેરે નીચેના સરનામે મોકલાવવા ગ્રાહકોને વિનંતી છે.

ડો. બી. જે. જાગાણી

૨૪, નાલંદા ટેનામેન્ટ, ભાંગલી ગેટ પાસે,
હીલડ્રાઈવ, ભાવનગર-૩૬૪૦૦૨.

ટેલિફોન નં. : (૦૨૭૮) ૨૪૭૧૨૩૦, ૨૫૬૦૬૪૯

તંત્રીને કોઈ અંગત પત્ર લખવો હોય તો તે જૂના સરનામે લખી શકાય.

— તંત્રી

પૂ. માની સંનિધિમાં

શ્રી બાબુભાઈ વ્હોરાના સદ્ગુણોનું સ્મરણ

ડૉ. બી. જે જગાણી

અંબાજીના સ્વર્ગારોહણ તીર્થમાં તા. ૨૫-૦૯-૨૦૦૪ને શનિવારે સાંજે ૭-૩૦ કલાકે પૂ. મા ૧૦૦ જેટલા ભક્તોથી ઘેરાઈને યોગતીર્થની સામેના ચોકમાં બેઠાં છે. પૂજ્ય મા પૂર્વાભિમુખ બેઠાં છે. એક સાદી ખુરશી પર પલાંઠી વાળી છે. આગળ પોતાની કપડાની પાદુકાઓ છે. શ્રી મધુબેન ધૂન ગવરાવે છે. શ્રી જયશ્રીબેન વ્હોરા (શ્રી બાબુભાઈની દીકરી) પણ, પૂ. માની સૂચનાથી ધૂન ગવરાવે છે. આકાશમાં થોડી થોડી વિજળી થાય છે. પૂ. મા ધૂન સાથે પોતાના કરકમળની આંગળીઓથી ખુરશીના લાકડાના હાથા પર ખૂબ જ સ્નેહથી તાલ આપી રહ્યાં છે. વાતાવરણમાં ભક્તિના, પ્રેમના ને સદ્-ગુણોના વૃંદાવનના સ્પંદનો પ્રસરી રહ્યાં છે. સ્વર્ગારોહણની બહાર પાલનપુરથી અંબાજીના રસ્તા પર પદયાત્રીઓ મા અંબાના દર્શને જઈ રહ્યા છે. ‘જય અંબે’નો જયઘોષ સતત ચાલુ છે. ભાદરવા સુદ બારશની તિથિ છે એટલે અંબાજીના તીર્થસ્થાનમાં ગુજરાતના જુદા જુદા સ્થાનોમાંથી શ્રદ્ધાળુ ભક્તો પોતાની મનોકામના પૂર્ણ થાય એટલે પદયાત્રા કરે છે. રસ્તા પર ભક્તો અપ્રગટનો મહિમા માણી રહ્યા છે. સ્વર્ગારોહણમાં ભક્તો પ્રગટ (પૂ. મા)ની લીલાનું પાન કરી રહ્યા છે. કોઈ ભક્તે આંખ બંધ કરી છે તો કોઈ વળી ખુલ્લી આંખે ગવાતી ધૂન સાથે પૂ. માના દર્શનનો લાભ લઈ રહ્યાં છે. શ્રી જયુબેન ધીમા સૂરે ખંજરીથી તાલ આપી રહ્યાં છે.

પૂ. મા સ્લેટ પર લખી જણાવે છે કે ‘ગઈ રાતે આપણે શ્રી બાબુભાઈ વ્હોરાની વિશેષતાનું સ્મરણ કર્યું. આજે હવે શ્રી બાબુભાઈના પરિવારના બાળકો પાસેથી પિતાની વિશેષતા સાંભળીશું. શ્રી જયશ્રીબેન અને શ્રી વત્સલબેન.’

શ્રી બાબુભાઈ વ્હોરા સર્વમંગલ ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટના મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી તરીકે લાંબા સમય સુધી સેવારત હતા. હવે શ્રી રાજુભાઈ જાની એ સેવાનું સુકાન સંભાળી રહ્યા છે. શ્રી વ્હોરા સાહેબની ઉંમર અત્યારે ૮૧ વર્ષ છે.

શ્રીમતી વત્સલબેન શ્રી બાબુભાઈ વ્હોરાના સદ્ગુણોનું પાન કરાવવા ઉભા થાય છે. પોતાનો પરિચય આપતાં જણાવે છે કે ‘મારું નામ વત્સલ પી. વૈદ્ય છે. શ્રી બાબુભાઈનું ચોથા નંબરનું સંતાન છું. તેની ત્રીજી દીકરી છું. વડોદરા સ્થિત એલેમ્બિક કંપનીની સ્કૂલમાં વાઈસ પ્રિન્સિપાલ છું.

સંબોધન કરતાં જણાવે છે કે ‘પરમ વંદનીય, શ્રદ્ધેય પૂજનીય મા, પરોક્ષ રીતે હાજર છે એવા મારા પિતાશ્રી, બે દિવસથી જે સાધકો સાથે રહી છું તે ભાઈ-બહેનો, અને સર્વમંગલ ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટમાં શ્રી બાબુભાઈ વ્હોરાને મદદ કરનાર દ્વિતીય સેવામૂર્તિ મારાં બહેન શ્રી જયશ્રીબેન.’

તેઓ જણાવે છે કે ‘બે દિવસથી ભાદરવી પૂનમના દિવસો દરમિયાન અંબાજી માતાના મંદિરે આવતા પદયાત્રીઓની સેવાનું સત્કર્મ પૂ. માના માર્ગદર્શન અને સંચાલનથી શરૂ થઈ શક્યું છે તે મારા માટે ગૌરવની ઘટના છે. ભક્તો પગપાળાથી અંબાજી આવે છે. મારા માટે આંનદની વાત છે. હું અહીં આવી શકી એ મારું સદ્ભાગ્ય છે. મારા પિતાશ્રી માટે પણ આ દિવસો ખૂબ જ અહોભાગ્યના છે. બે દિવસથી અહીં છું ને

આજે બધા સાથે ભળી ગઈ છું. અહીંથી જવાની ઈચ્છા થતી નથી. સૌએ બે દિવસમાં અથાગ પરિશ્રમ કર્યો છે. આજ સુધી ઘણું ગુમાવ્યું છે. અહીં આવવા બદલ પૂ. માનો આભાર માનું તેટલો ઓછો છે.’

‘મારા પિતાશ્રીની વિશેષતાનું વર્ણન જુદા જુદા સદ્ગુણોનું સ્મરણ કરીને વર્ણવીશ. મારા પિતાજીના વ્યક્તિત્વના વિકાસની પાછળ તેમના બાળપણના સંજોગો જવાબદાર છે.’

૧. કરકસર, સાદાઈ, સ્નેહ : મારા પિતાજીની કરકસરતા અને સાદગી આગવા ગુણ છે. આ ગુણો ક્યાંથી આવ્યા? પિતાજીના પિતા નર્મદા નદીમાં ડૂબી ગયા હતા, ત્યારે પિતાજીની ઉંમર ૬ માસની હતી. એટલે તેમના મામાને ઘેર ઉછેર થયો. સંયુક્ત કુટુંબ હતું એટલે સાદાઈને કરકસરના ગુણો ખીલી ઉઠ્યા. મોસાળમાં તેઓ મોટા પુત્ર હોવાથી (૧૩ ભાઈ બહેનોમાં), તેમનું ઉંચેરું અને માનભર્યું સ્થાન હતું. તેમને ડોક્ટર બનવાની ઈચ્છા હતી, પણ બીજા પર આર્થિક પરિસ્થિતિનો આધાર હોવાથી તેઓ સ્નાતક થઈ શક્યા. અંગ્રેજી ભાષાનું જ્ઞાન ઘણું સારું ધરાવે છે. અમારી ભત્રીજી ખંજનને અંગ્રેજીનાં ભાષણો માટે માર્ગદર્શન આપતા. મને પણ બી. એડ, ને એમ. એડ, ના અભ્યાસમાં ઉપયોગી થયા હતા. મને ડોક્ટર બનાવવાની ઈચ્છા હતી. હું ડોક્ટર થઈ શકી નહીં. પણ મારા ભાઈને ડોક્ટર બનાવવા માટે ઘણી જહેમત ઊઠાવી. ઘરના સભ્યોને ભણાવવા માટે ખૂબ જ સજાગ હતા. અમે દીકરીઓ છીએ એવું ક્યારેય ન લાગવા દે. દીકરાની માફક ઉછેર કરે. ‘પહેલા ભણો પછી જ ઘરનાં બીજાં કામ કરો.’ એવો આગ્રહ રાખે. મારા પ્રત્યે અપાર સ્નેહ અને મને પણ

તેમના પર એટલો જ સ્નેહ. એટલે તેઓ બીમાર પડે તો મને ખૂબ દુઃખ થતું. મારા પ્રત્યે તેમની આંખમાં ખૂબ સ્નેહ. એટલે ઘરના બીજા સભ્યો માટે મીઠી ઈર્ષાનું પાત્ર બની જતી.

૨. નિયમિતતા : નોકરી કરવામાં ખૂબ નિયમિત રહેતા. સેવાકીય કામો પણ કરતા. સન્યાસ આશ્રમમાં નિયમિત રીતે પ્રવચન સાંભળતા. સર્વમંગલ ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ, સહકારી મંડળી વગેરેમાં પણ નિયમિત રીતે સેવા કરતા. નિયમિતતાના ભોગે નિષ્ઠા ક્યારેય ન ગુમાવે.

૩. પ્રામાણિકતા : તેઓ ખૂબ પ્રામાણિક છે. તેમના સાથીઓ ઘણાં પૈસાવાળા થયા છતાં પણ તેઓએ ક્યારેય અપ્રામાણિક બની પૈસા બનાવ્યા નહીં. સહકારી મંડળીના વહીવટમાં ક્યારેય નિયમોમાં બાંધછોડ કરી નહીં. એક વખત તેઓએ મને પ્રામાણિકતાનો લિખિત એવોર્ડ સાથેનો પત્ર પણ બતાવ્યો. ઘણા સમય પહેલાં આ એવોર્ડ એક સંસ્થા તરફથી મળેલો. જર્જરિત હાલતમાં આ પત્ર છે, છતાં પણ તેમણે સાચવી રાખેલો.

૪. ખાવાનો શોખ : તેમને ખાવાનો શોખ ઘણો. ફરસાણ અથાણાં, કચુંબર વગેરે અચૂકપણે જોઈએ. ગરમાગરમ ખાવાનું ગમે. હું પિતાજીની સાથે જ જમું. આઈસ્ક્રીમના ઘણાં શોખીન.

૫. શિસ્તના આગ્રહી : ઘરમાં સાંજે સાત વાગ્યે તો બધા સભ્યોએ આવી જ જવાનું, સાથે સાંજનું ભોજન લેવાનું. કોઈ મોડા આવે તો ખીજાય નહીં, પણ બોલવાનું બંધ કરી દે. અબોલ થઈ જાય એટલે અમને ખબર પડે કે તેઓને અમારું મોડું આવવું ગમ્યું નથી.

૬. પારિવારિક સ્નેહ : ‘મારા પતિને બ્લડ કેન્સર થયેલું.

મુંબઈની ટાટા હોસ્પિટલમાં દાખલ કર્યા. મારા પિતાજી રાત્રે હોસ્પિટલમાં બાંકડા પર સૂઈ જતા. કંઈ ખાય પણ નહીં. તેમના હૃદયમાં એ જ ભાવના કે હું મારા જમાઈને બધું વેચી દેવું પડે તો વેચીને પણ સારા કરું.’ હું શુક્રવારે નકોરડો ઉપવાસ કરતી. મને પૂડા ખૂબ ભાવે. એટલે મારા માટે સાંજે જયશ્રીબેન પાસે પૂડા તૈયાર કરાવી મારા લંચબોક્સમાં મૂકાવે, ને હું બહારગામ નોકરી કરવા જતી ત્યારે તે લઈ જતી.

૭. દંઢ મનોબળ સાથે નિષ્ઠા : ગવર્નમેન્ટ કો-ઓપરેટિવ હાઉસિંગ સોસાયટીના મંત્રીના હોદ્દાપર સેવાઓ આપતા. અમારું ઘર સી. જી. રોડ પર છે. અમદાવાદનો આ વિસ્તાર ખૂબ મોંઘો છે. અમારા ફાઈનું ઘર પણ આ વિસ્તારમાં હતું. તેઓએ વેચવા કાઢ્યું. નિયમ પ્રમાણે ૫% રકમ સોસાયટીમાં જમા કરાવવી પડે. આ નિયમ પણ ફાઈને લાગુ પાડ્યો. એક બિલ્ડરદ્વારા મારા પિતાજીને એક બિલ્ડિંગના બાંધકામનો વિરોધ ન કરવા માટે ખૂનની ધમકી પણ આપેલી છતાં પણ કહ્યું કે, ‘મને ડર નથી. હું માનું છું તે કરીશ જ.’ સોસાયટીની કારો-બારીની બેઠકમાં મારા પિતાજીના નિયમ પાલનના આગ્રહને કારણે પસ્તાળ પડે પણ વિચલિત ન થાય.

૮. સ્થિતપ્રજ્ઞતા : ‘મારી માતાનું મૃત્યુ થયું ત્યારે સહેજ પણ વિચલિત થયા નહીં. દુઃખની અસર પણ પ્રદર્શિત ન કરે. મારા બા હાલ નથી, છતાં પણ જયશ્રીબેન મારા પિતાજીની ખૂબ સેવા કરે છે. અને મારા બન્ને ભાઈઓ પણ એટલી જ સેવા કરે છે.’

૯. દીર્ઘદૃષ્ટિ : ‘કરકસર કરીને પૈસા ભેગા કરે. પ્રવાસમાં જઈએ ત્યારે પણ કરકસર કરે. ૧૯૫૦ માં ચારઆને (૨૫

પૈસે) વાર ૫૦૦ વાર જમીન ખરીદી. તેના પર બંગલો બનાવ્યો. હાલ તે પ્લોટની કિંમત ઘણી થાય. કુટુંબની સુખા-કારી માટે આવી દીર્ઘદૃષ્ટિ હતી.’

૧૦. સ્વાશ્રયી જીવન : મારા પિતાજીની બદલી વડોદરામાં થઈ. જાતે રસોઈ બનાવી લે. ભાખરી ને શાક બનાવતા આવડે. વાસણ પણ જાતે સાફ કરે. એક વખત બાથરૂમમાં વાસણ સાફ કરતા હતા ત્યારે દરવાજે એક ભાઈ આવ્યા ને કહ્યું કે ‘બાબુભાઈ છે? તો બાબુભાઈ કહે કે બાથરૂમમાં રામો (નોકર) વાસણ સાફ કરે છે. બાબુભાઈ બહાર ગયા છે.’ આવી રમૂજ કરીને પણ સ્વાશ્રયી રહે.

‘હવે હું અહિયાં નિવૃત્તિ પછી આવીશ.’ એવો સંકલ્પ કર્યો.

પૂ. મા સ્લેટપર લખે છે કે ‘લખાવી લેવું છે.’ શ્રીમતી વત્સલબેન કાયમી ધોરણે સ્વર્ગારોહણમાં આવી જાય. તે માટે આ રીતે પૂ. મા લખીને પ્રેરણા આપે છે.

પૂ. મા ફરી સ્લેટપર લખે છે કે, ‘વત્સલબેને શ્રી બાબુ-ભાઈની બહુમુખી પ્રતિભાનું દર્શન કરાવ્યું. આ વાર્તાલાપથી તો બાબુભાઈ માટેનું ગૌરવ સૌનું વધી ગયું. હવે શ્રી જયશ્રી-બેન કંઈક કહેશે.’

શ્રી જયશ્રીબેન શ્રી બાબુભાઈ વ્હોરા માટે ખૂબ જ ટૂંકમાં કહે છે કે ‘ગઈકાલે તેમનું સન્માન કર્યું છે. આજથી એમના માટે જે કાર્ય (પદયાત્રીઓ માટે મસાલેદાર ઠંડી છાશ આપવાની સેવાનો ખર્ચ શ્રી બાબુભાઈ તરફથી મળેલ છે) ઉપાડ્યું છે તે માટે અમને હોંશ છે—આનંદ છે. માટે પૂ. માનો ને સૌનો આભાર માનું છું. શ્રી બાબુભાઈ મારે માટે અમૂલ્ય મૂડી છે. પૂ. મા આ મૂડીને સાચવે એવી પ્રાર્થના છે.’

ઓક્ટોબર : ૨૦૦૪

૧૭

પૂ. શ્રીના આ ભક્તના સદ્ગુણોનું સ્મરણ કરાવતા કરાવતા સમય ક્યાં પસાર થઈ ગયો તેની ખબર ન પડી. આકાશમાં વિજળી વધારે થવા લાગી છે.

શ્રી બાબુભાઈને આઈસ્ક્રીમ ખૂબ ગમે એટલે પૂ. મા લાક્ષણિક રીતે જ સ્લેટપર લખે છે કે 'હેમલ! વરસાદ પડે, શરદી થાય તે પહેલાં સૌને ઠંડક કરી દે.'

આઈસ્ક્રીમનું બોક્સ પૂ. મા બિરાજમાન છે ત્યાં મૂકાય છે. પૂ. માએ તો અન્ન, આઈસ્ક્રીમ ને મીઠાનો ત્યાગ ૧૯૮૪ થી કર્યો છે, છતાં પણ ભક્તોને આઈસ્ક્રીમ સપ્રેમ ધરે છે.

પૂ. મા સ્લેટપર લખે છે કે 'હવે બાબુભાઈનો પ્રિય આઈસ્ક્રીમ પૂ. શ્રી તરફથી દરેકને મળશે. અમે ગઈ રાત્રે જોયું કે યુવાનોને (સાંજના) ભોજન પછી પણ ભૂખ લાગે છે. તો આજે એની (નાસ્તાની) પણ એક નાની ડિશ મળશે. જેથી સ્વપ્નામાં ભૂખ ન લાગે. વડોદરાથી ખાસ યુવાન મહારાજ આપણા માટે આવ્યા છે. તેઓએ એક નાની ડિશમાં તમારા એ પ્રશ્નનું સમાધાન કર્યું છે. એટલે એ બંને વસ્તુ લઈને વિશ્રામ કરો. "વંદન કરું પ્રભુ ચરણોમાં આજે..." ગાઓ પણ એક શરત, ગાતાં ગાતાં ઉંઘી જશો તો આ કોણ ખાશે? એટલે જાગૃત રહીને ખાવા માંડો. પવન ખૂબ છે, સહુ એક એક કપ અહીંથી જાતે જ લઈ લે.'

પૂ. મા એટલું લખે છે તે પછી તરત જ સૂચના આપે છે સૌ હોલમાં બેસી જાઓ. બધા હોલમાં બેસે છે. શ્રી બાબુભાઈના નામે આઈસ્ક્રીમ મળે છે. સૌ હોલમાં ગયા કે તરત જ ખૂબ વિજળી ગડગડાટ સાથે થોડો વરસાદ વરસ્યો.

હોજરીમાં આઈસ્ક્રીમની ઠંડક છે, વાતાવરણમાં વરસાદી

૧૮

અધ્યાત્મ

ઠંડક છે ને ચિત્તમાં શ્રી બાબુભાઈના સદ્ગુણની ઠંડક છે. હૃદયમાં તો પૂ. માના દર્શનનો સૌને આનંદ છે.

આ ચતુર્વિધ ઠંડકમાં સૌ શયન કરે છે. પૂ. મા પોતાના ખંડમાં પધારે છે ને સાધનારત બને છે.

છાંદોગ્ય ઉપનિષદ્માં એક ઠેકાણે કહ્યું છે કે બ્રહ્મચર્ય, યજ્ઞ, મૌન અને એકાંતવાસથી આત્માને જાણવાનું સહેલું થઈ પડે છે ને શાન્તિ મળે છે.

યોગેશ્વરજી

આ દિવસો પણ ચાલ્યા જશે.

✽ સ્થાપત્ય કન્સ્ટ્રક્શન ✽

પ્રો. મનીષ હરિભાઈ ભોજાણી,

બિલ્ડર્સ એન્ડ ડેવલપર્સ,

મધુર કોમ્પ્લેક્સ, શનાળા રોડ, મહારાજા ટાઈલ્સ સામે,

મોરબી-૩૬૩૬૪૧.

ફોન : (ઓફિસ) ૨૨૧૩૮૧, (રહેઠાણ) ૨૩૦૨૨૨, ૨૨૬૯૦૩

Calgary Shibir 2004 Youth Speeches

Yogesh-Canada

Jai Krupalu Maa,

I wasn't expecting to speak. So she caught me off guard. This is my third Shibir and I believe...I think this is the Shibir that I have finally awakened. It took 3 Shibirs, but in this Shibir I think I finally realized a lot of things in my life and I actually paid attention and really listened to what Maa was saying.

This time, I have taken a vow of silence a lot. And I will go home and write everything down properly, so that these experiences will remain with me. Many times, when Maa is in the hall, and when people approach her and Maa speaks to them, I try to listen. Sometimes, you will gain something (knowledge/experience).

Once, Maa wrote: We waste so much time worrying about things in life. If you take that same time and you convert that worrying into Prathana, can you imagine the difference it would make? And I thought about that. We spend so much time about worrying about this

and what if this happens. And so much energy is wasted when we worry. If we take that same energy and convert it into Prathana, and we send that message to God, then there is nothing to worry about. Everything will be taken care of. Messages like that, that's what I got out of this Shibir.

This Shibir I have had small prayers that were answered. When you seek for Maa's attention, and you try to get her attention, you don't get it. When you want to stay around Maa, stay in the hall thinking that Maa will talk to me, or Maa will pat me on the back, then we don't get it. But when you are doing something else, then Maa just comes. Whenever it's meant to happen, it will happen. Don't try to force it. That's happened to me a lot here in Calgary. Like when Maa goes for walking. I felt it would be good to go for a walk with her. I didn't want to disturb her, but just follow her quietly from behind for 1 or 2 minutes. Then one day, I went back to my cabin to put away my clothes. And Maa reached there suddenly. I was going to go back to the main hall. I didn't want to disturb

Maa. Suddenly, Maa snapped her fingers and told me to come. So I got the chance to walk with Maa to the main hall. So when you least expect it Maa fulfills your wishes.

You can see Maa's love for her youth. In the first few days of the Shibir, Maa's attention was directly on the youth and everything that was said, Maa tried to translate it into English even though there were 5-6 kids. Even though there were maybe 80 adults, Maa still made the effort to take her time to translate and her attention was on the youth. So, may be we can propose that next year if we do have a Shibir, for maybe 1 or 2 weeks before the other Shibir starts, we can have a youth Shibir. I'd really love to take part in that to help plan and organize that.

The Pranam that I was doing today, I didn't have any plan to do it. When Maa was first doing Pranam, I didn't do Pranams as I was taking the video. The next time Maa was doing Pranam, I took part in that. But, during the third time, I was planning to do only 50. I didn't know what happened, I just kept continuing and I wasn't tired, or I didn't feel

any weakness, my legs weren't shaking. Like what Maa said you have to pray for your mistakes that you have done in the past, and the mistakes that you do today, and in the future and ask Prabhuji to forgive you for those and that's what I kept on thinking about. And before I knew it, I did a 1000 pranams straight without stopping. When I finished, I did about 1255, and I remembered that yesterday's 250 Pranams were left because I went on the trip. So, when Maa told me to stop, today's 1000 was done, and yesterday's 251 that I had left was also done.

One last thing for the youth. In February, I was eating very bad, very unhealthy foods. I started working last year in downtown and you can go out and find foods there very quick. Like sandwiches, pizza, fries and anything you want fast. And my weight was about 190-195 pounds. Last year, in May 2003, I went to the doctor and he checked my blood. When the results came, he told me that my cholesterol was very high. Also the fatty foods or the oil was very high. The doctor said that if you continue to eat like this for the next 5 years,

then you will get a very serious heart problem. I had some tests done and I didn't tell anyone about this.

But with Maa's help. one thing she said about coke. I used to drink like 2 cans of coke everyday and I did the calculation and the amount of coke I drank was like 700 cans a year. That's almost equivalent to 24-30 cases of coke. Just in a year! Even you look at the cost, you are wasting money and not only that, you are damaging your body. Through Maa's help, I went on a strict diet in February. I started walking, exercising, and even started to eat healthy foods like Khichadi, Mug, soups, and salad. And within 1 and-a-half months, I lost about 30 pounds.

And I feel so much better. When I go to work, I sit on the computer all day. And after you eat lunch, you just feel so tired, and heavy, and lazy. So just my advice to all the youth is watch what you eat. And it doesn't mean that you can't have anything. But you have to start young and it also starts with the parents because it's the parents who control this at the beginning. You have to start

bringing in healthy foods into the house. Little by little. And you become my age and above, you don't have to worry about certain things. I drink 4 bottles of water everyday. That's roughly 2-3 litres. I eat 3-4 apples everyday. I have to go to the bathroom a lot too. But you just have to clean your system and that is also part of your Sadhana. It's about keeping your body healthy. And I've started that mission and I plan to continue it with Maa's help. I'd like to thank Maa for that.

Jai Krupalu Maa.

શ્રી યોગેશ્વર કૃપા

❁ સંદીપ વેલ્ડીંગ વર્ક્સ ❁

શ્રીલ, દરવાજા, તેમ જ મેઈન ગેટના સ્પેશ્યાલીસ્ટ

તેમ જ

દરેક જાતનું રીપેરીંગ કામ કરનાર.

મોદી બંગલા, ઉમરા જકાત નાકા પાસે, સુરત-૩૯૫૦૦૭

ફોન : (૦૨૬૧) ૨૨૫૪૮૮૨, ૨૨૫૮૮૦૪

કેલગરી શિબિર ૨૦૦૪ યુવાનોનાં વક્તવ્યો

લેખક : યોગેશ લાડ
અનુવાદ : નારાયણ હ. જાની

જય કૃપાળુ મા,

મારે બોલવું પડશે એવો ખ્યાલ ન હતો અચાનક પૂ. માએ મને ઝડપી લીધો. આ પ્રકારની આ મારી ત્રીજી શિબિર છે અને હું માનું છું કે ને આખરે પૂરો જાગ્રત કરવામાં આ શિબિર કારણભૂત બની છે. તેમાં ત્રણ શિબિરે ભાગ ભજવ્યો. પરંતુ હું માનું છું કે આ શિબિરમાં મને આખરે ઘણી બધી બાબતોની પ્રતીતિ આ જીવનમાં થઈ, કારણ કે મેં ખરેખર ધ્યાનપૂર્વક પૂ. મા જે કહેતાં હતાં તે સાંભળ્યું.

આ વખતે મેં ઘણું બધું મૌન રાખવાનો સંકલ્પ કરેલો અને ઘરે ગયા પછી બધું વ્યવસ્થિત લખીશ જેથી આ બધા અનુભવો મારી પાસે સચવાયેલા રહે. ઘણીવાર પૂ. મા જ્યારે હોલમાં હોય અને તેઓને મળવા લોકો આવે ત્યારે પૂ. મા તેમની સાથે લખીને વાત કરે. તે વાતો હું સાંભળવા પ્રયત્ન કરું. કેટલીક વખત, તેમાંથી આપણને ઘણું જાણવાનું મળે (જ્ઞાન કે અનુભવની વાતો)

એકવાર પૂ. માએ લખ્યું, “જિંદગીમાંની કેટલીક બાબતોની ચિંતા કરવામાં આપણે કેટલો બધો સમય બરબાદ કરીએ છીએ! આ બરબાદ થતાં સમયને જ જો તમે પ્રાર્થના માટે ઉપયોગમાં લો, તો તેના પરિણામે કેવો તફાવત જીવનમાં સર્જશે તેની તમે કલ્પના કરી શકો છો! પછી તે વિષે મેં

વિચાર્યું. આ કે તે બાબતની ચિંતા કરવામાં અને જો તેવું બને તો શું કરવું તે માટે અરે, આપણે કેટલો બધો સમય વેડફીએ છીએ. આપણે જ્યારે ચિંતા કરીએ ત્યારે આપણી કેટલી બધી શક્તિ ખરચાઈ જતી હોય છે. તેને બદલે આપણે તે શક્તિને પ્રાર્થના માટે ઉપયોગમાં લઈએ તો તેનાથી પ્રભુને આપણે એક સંદેશ પાઠવીએ છીએ. તે પછી ચિંતા કરવાનું કોઈ કારણ રહેતું નથી. પ્રભુ બધી બાબતની સંભાળ લેશે. આ પ્રકારનો સંદેશ પૂ. માની આ શિબિરદ્વારા મને શીખવા મળ્યો.”

આ શિબિરમાં મારી કેટલીક નાની પ્રાર્થનાઓ સંભળાઈ તેવો અનુભવ થયો. જ્યારે તમે પૂ. માનું ધ્યાન તમારા તરફ ખેંચાય તે માટે પ્રયત્ન કરો, પરંતુ તેમાં તમે સફળ ન થાઓ. જ્યારે તમે પૂ. માની નજીક હોલમાં રહેવાની ઈચ્છા રાખો કે જેથી પૂ. મા અમારી સાથે કંઈ વાત કરે અથવા તો મારો વાંસો થાબડે, ત્યારે આવું કશું આપણને ન મળે. પરંતુ જ્યારે તમે કોઈ બીજું કામ કરતા હોવ, ત્યારે પૂ. મા ત્યાં આવી ચડે. એટલે જ્યારે જે થવાનું છે તે ત્યારે થઈને જ રહેવાનું. પરાણે તે થાય તેવો આગ્રહ ન રાખો. આનો અનુભવ કેલગરીની આ શિબિરમાં મને ઘણી બધી વાર થયો. દાખલા તરીકે પૂ. મા જ્યારે ચાલવા જાય, ત્યારે મને થયું કે હું પણ તેઓની સાથે ચાલવા જાઉં. તેમાં પૂ. માને ખલેલ પહોંચાડવાનો મારો કોઈ આશય ન હતો. માત્ર એક બે મિનિટ માટે કંઈ બોલ્યાચાલ્યા સિવાય તેમની પાછળ પાછળ જવું. તે પછી એક દિવસ હું પાછો ફરી મારી ઉતારાની કેબીનમાં મારાં કપડાં મૂકવા ગયો. તો ત્યાં પૂ. મા એકાએક આવી પહોંચ્યાં. જો કે હું તો તે પછી પાછો મુખ્ય હોલ ઉપર જવાનો હતો. પૂ. માને ખલેલ

પહોંચાડવાનો મારો કોઈ ઈરાદો ન હતો. એકાએક પૂ. માએ તેમની આંગળીઓવડે ઈસારો કરી મને તેમની સાથે આવવા સૂચવ્યું. તેથી મને (અચાનક જ) પૂ. મા સાથે મુખ્ય હોલસુધી ચાલવાની તક મળી ગઈ. પૂ. માનું એવું છે કે જ્યારે તમે કશી જ અપેક્ષા રાખતા નથી, ત્યારે પૂ. મા તમારી ઈચ્છા પરિપૂર્ણ કરી દે છે.

યુવાનો પ્રત્યે પૂ. માનો પ્રેમ કેવો છે તે તમે જોઈ શકો છો, શિબિરના પહેલા થોડા દિવસોમાં પૂ. માનું ધ્યાન આ યુવાનો પ્રત્યે કેન્દ્રિત થયેલું અને જે બધું કહેવામાં આવ્યું તે તેમને લક્ષમાં રાખી કહેવાયું. માત્ર પાંચ કે છ જ બાળકો હતા છતાં પૂ. માએ બધાનું ભાષાંતર અંગ્રેજીમાં કરાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો (જેથી ગુજરાતી ન જાણતા આ બાળકો તે સમજી શકે), જો કે ૮૦ જેટલા મોટી ઉમ્મરના સાધકો હતા, છતાં યુવાનોના લાભ માટે ભાષાંતર કરવા માટે આવશ્યક સમય તેઓએ ખાસ ફાળવ્યો. આથી મને લાગે છે કે આવતા વર્ષે આપણી કોઈ શિબિર થવાની હોય તો તેના એક કે બે અઠવાડિયા પહેલાં, ખાસ યુવાનો માટેની શિબિર યોજી શકાય, તેવી શિબિરના આયોજન અને અમલ કરવામાં મદદરૂપ થવાનું મને જરૂરથી ગમશે.

આજે હું જે પ્રણામ કરતો હતો તે કરવા માટે મારો કોઈ વિચાર કે આયોજન ન હતું. પૂ. મા જ્યારે પ્રથમ પ્રણામ કરતાં હતાં ત્યારે હું પ્રણામ કરતો ન હતો કારણ કે તે વખતે હું વિડિયોનું શુટીંગ કરતો હતો. બીજી વાર જ્યારે પૂ. મા પ્રણામ કરતાં હતાં, તેમાં મેં ભાગ લીધો. પરંતુ ત્રીજી વાર મેં ૫૦ પ્રણામ કરવા વિચાર્યું. પણ શું થયું તે મને ખબર નથી, પરંતુ

હું કરતો જ રહ્યો ને મને કોઈ થાક ના લાગ્યો કે મને કોઈ નબળાઈ ના લાગી. મારા પગ ધ્રૂજવા ના લાગ્યા. જેમ કે પૂ. માએ કહ્યું કે ભૂતકાળમાં કરેલી તમારી ભૂલોને ક્ષમા કરવા તમારે પ્રાર્થના કરવી જોઈએ તેમજ આજે પણ તમારાથી જે ભૂલો થઈ રહી હોય અને ભવિષ્યમાં પણ થતી રહેવાની હોય તે બધી ભૂલોને ક્ષમા કરવા પ્રભુજી (પૂ. ગુરુદેવને) કહેતા રહેવું જોઈએ, હું તે બાબતો અંગે પ્રણામ કરતાં વિચારતો રહ્યો. અને આ વિષે કંઈ સમજી, જરાય અટક્યાવિના મેં ૧૦૦૦ પ્રણામ કર્યાં. પરંતુ જ્યારે મેં પ્રણામ કરવાનું બંધ કર્યું અને જોયું તો ૧૨૫૫ પ્રણામ થયા હતા. મને યાદ છે કે ગઈ કાલે ૨૫૦ પ્રણામ ઓછા થયા કારણ કે હું બહાર ગયો હતો તેથી પૂ. માએ જ્યારે મને અટકવા કહ્યું તો આજના એક હજાર પ્રણામ થયા ને ગઈકાલના જે ૨૫૧ કરવાના રહી ગયેલા તે પણ થઈ ગયા!

યુવાનોને એક છેલ્લી વાત કહું. ફેબ્રુઆરિ (૨૦૦૪માં) હું ખરાબ અને અનારોગ્યપ્રદ ખોરાક ખાતો. ગયા વર્ષે મેં શહેરના દૂરના ભાગમાં મારું કામ શરૂ કર્યું. પછી તો જ્યારે બહાર જતો અને ત્યાં જલ્દીથી જે મળતું હોય તે ખાઈ લતો. જેમ કે સેંડવીચ, પીઝા કે તળેલી કોઈ પણ વાનગી જે જલ્દીથી તૈયાર મળતી હોય તે. પરિણામે મારું વજન ૧૮૦ થી ૧૮૫ પાઉન્ડ એટલે ૮૫ થી ૮૭ કીલો થઈ ગયું. તે પછી ગયા વર્ષે મે, ૨૦૦૩ માં ડોક્ટર પાસે ગયો ને મારા લોહીની ચકાસણી કરાવી તો રિપોર્ટમાં માલૂમ પડ્યું કે મારા લોહીનું કોલોસ્ટ્રોલ ઘણું વધારે છે. વળી ચરબીયુક્ત ખોરાક અથવા ખાવામાં તેલનું પ્રમાણ ઘણું ઊંચું હતું. આથી ડોક્ટરે મને ચેતવણી આપતાં કહ્યું

કે જો તમે આ પ્રમાણેનો ખોરાક બીજાં ૫ વર્ષ ખાધા કરશો તો તમને હૃદયની ઘણી ગંભીર બીમારી થવાની સંભાવના છે. આ માટે મેં કેટલાક ટેસ્ટ કરાવ્યા પણ એની જાણ બીજા કોઈને ન કરી.

પરંતુ પૂ. માની મદદ મળી. તેઓએ કોક વિષે વાત કરી. હું રોજ બે કેન જેટલો કોક પીવા ટેવાયેલો હતો, તો ગણતરી કરતાં જણાયું કે એક વર્ષ દરમ્યાન મેં ૭૦૦ કેન જેટલો કોક પીધો. તેનો અર્થ એ થયો કે હું એક વર્ષમાં લગભગ ૨૪ થી ૩૦ જેટલાં ખોબાઓમાં ભરાય એટલો કોક પી ગયો. તમે જો કિમ્મતની દૃષ્ટિએ એનો વિચાર કરો તો કેટલા બધા પૈસાના દુર્વ્યય સાથે શરીરની કેવી પાયમાલી થઈ!

પૂ. માની મદદથી મેં ફેબ્રુઆરિ, ૨૦૦૪ થી ખોરાક અંગેની સખ્ત પરેજી શરૂ કરી. મેં ચાલવાનું પણ શરૂ કર્યું, કસરત પણ કરવા માંડી અને સાદો પૌષ્ટિક ખોરાક જેવો કે ખીચડી, મગ, સૂપ ને સલાડ ખાવાનું શરૂ કર્યું અને માત્ર દોઢ મહિનામાં જ મારું ૩૦ રતલ એટલે ૧૫ કિલો વજન ઉતરી ગયું. પરિણામે મને ઘણું સારું લાગવા માંડ્યું. જ્યારે હું કામ પર જાઉં છું ત્યારે મારે આખો દિવસ કોમ્પ્યુટર પર બેસી રહેવાનું હોય છે અને બપોરનું ભોજન લીધા પછી તમને જાણે ખૂબ થાક લાગ્યો હોય, શરીર ભારેખમ અને આળસનો અનુભવ થાય. તેથી બધા જ યુવાનોને મારી ખાસ સલાહ છે કે તેઓ શું ખાય છે તે પ્રત્યે જાગ્રત બને. મારો કહેવાનો અર્થ એવો નથી કે તમે કંઈ પણ ન ખાઓ. પણ તમારે તે માટેની ટેવ નાનપણથી જ પાડવી જોઈએ જેની શરૂઆત માબાપદ્વારા જ થાય. કારણ કે માબાપ તે અંગેનો સંયમ શીખવી શકે.

તેઓએ પોતાના ઘરમાં આરોગ્યપ્રદ ખોરાક જ લાવી તેની શરૂઆત કરવી જોઈએ અને તમે જોશો કે ધીરે ધીરે તમે જેમ જેમ મોટા થતાં જશો તેમ તેમ આ જ ટેવો જીવનમાં સ્વીકારી લેશો. પછી તો તમે મારા જેવડા કે મારાથી મોટા થશો, ત્યારે તમારે કેટલીક બાબતોની ચિન્તા કરવાની નહિ રહે. હવે હું (કોકને બદલે) ચાર બાટલી શુદ્ધ પાણી પીઉં છું એટલે કે લગભગ બે થી ત્રણ લીટર, ત્રણ થી ચાર સફરજન રોજ ખાઉં છું. પરિણામે મારે ઘણી બધી વાર પેશાબ કરવા જવું પડે છે. તેનાથી તમારા શરીરના અંદરના ભાગોની સફાઈ થતી રહે છે, જે તમને તમારી સાધનામાં મદદરૂપ બને છે. આ બધી વાતો તમારા શરીરને તંદુરસ્ત રાખવા માટે કહી, મેં તે માટેની શરૂઆત કરી દીધી છે અને તે કાર્યક્રમ ચાલુ રહે તે માટેનું આયોજન પૂ. માની મદદથી મેં કર્યું છે તે માટે પૂ. માનો હું જેટલો આભાર માનું તેટલો ઓછો છે.

ખાસ સૂચના

અધ્યાત્મના તંત્રી હાલ કામચલાઉ રીતે બીજે રહે છે. તો તેનો ટેલિફોન નંબર છે (૦૨૭૮) ૨૫૭૨૫૦૨. મળવાનો સમય બપોરે ૧૨ થી રાતના ૮-૩૦ સુધી. જેનું સરનામું.

C/o. શ્રી અજયભાઈ જાની

બ્લોક નં. ૬, વૃંદાવન ફ્લેટ્સ, હવેલીની બાજુમાં,
આતાભાઈ, ભાવનગર-૩૬૪૦૦૨.

નિયતિનો સ્વીકાર

ડો. એ. પી. જે અબ્દુલ (કલામ)

ટ્રેનના ડબ્બાની બારીમાંથી હું બહારનાં દશ્યો પસાર થતાં જોતો હતો. દૂરથી ખેતરમાંના સફેદ ધોતી અને ફેંટો પહેરેલા પુરુષો અને ડાંગરનાં ખેતરોની લીલી પૃષ્ઠભૂમિમાં રંગબેરંગી વસ્ત્રો પહેરેલી સ્ત્રીઓ જાણે સુંદર ચિત્રના એક હિસ્સા જેવાં લાગતાં હતાં. હું તો બારીને ચોંટીને જ બેસી રહ્યો. લગભગ દરેક સ્થળે લોકો કંઈક ને કંઈક પ્રવૃત્તિમાં રોકાયેલા દેખાતા હતા : ક્યાંક પુરુષો જાનવરોને હાંકતા જતા હતા, તો સ્ત્રીઓ તળાવમાંથી પાણી ભરીને વળતી હતી વગેરે, પણ આ બધી પ્રવૃત્તિઓમાંથી જાણે એક લય અને શાંતિનાં દર્શન થતાં હતાં. ક્યારેક ટ્રેન સામે હાથ હલાવતું બાળક નજરે પડતું.

એક અદ્ભુત દર્શન મેં એ કર્યું કે જેમ જેમ ઉત્તર તરફ જઈએ, તેમ તેમ જમીનની છટાઓ બદલાતી દેખાય છે. ગંગા નદીનાં લીલાંછમ, સમૃદ્ધ અને ફળદ્રુપ મેદાનો, ચડાઈઓ, તોફાનો અને પરિવર્તનો જોયાં છે. લગભગ ઈ. સ. પૂ. ૧૫૦૦ દરમ્યાન ગોરી ચામડીવાળા આર્યો દૂરના ઉત્તર-પશ્ચિમના પહાડી ઘાટોમાંથી આવી અહીં પથરાઈ ગયા હતા. દસમી સદીમાં મુસ્લિમો આવ્યા, જેઓ, સમય જતાં, સ્થાનિક પ્રજા સાથે ભળી ગયા અને આ દેશનો જ એક હિસ્સો બની ગયા. એક સામ્રાજ્યે બીજાને જગ્યા કરી આપી. ધાર્મિક વિજયોની પરંપરા ચાલુ રહી, પણ આ બધા સમય દરમ્યાન કર્કવૃત્ત નીચેનો દક્ષિણનો ભાગ, વિંધ્ય તથા સાતપૂડા પર્વત-

માળાની આડમાં, આ બધાથી અસ્પૃશ્ય અને સલામત રહ્યો. નર્મદા, તાપી, મહી, ગોદાવરી અને કૃષ્ણા નદીઓએ દક્ષિણના દ્વીપકલ્પના પાતળા વિસ્તારને પોતાની જાળથી લગભગ પાર કરી ન શકાય તેવો અને રક્ષિત કરી દીધો હતો. મને દિલ્હી પહોંચાડવા માટે મારી ટ્રેન વિજ્ઞાનના વિકાસની શક્તિની મદદથી આ બધી ભૌગોલિક અડચણો પસાર કરી શકી હતી.

હું મહાન સૂફી સંત હજરત નિઝામુદ્દીનના શહેર દિલ્હીમાં એક અઠવાડિયું રોકાયો અને DTD & P (AIR)ના ઈન્ટરવ્યૂમાં હાજર થયો. મેં ઈન્ટરવ્યૂમાં સારો દેખાવ કર્યો. મને સામાન્ય પ્રશ્નો પૂછાયા. મારા જ્ઞાન સામે ખાસ પડકાર ન ફેંકાયો. પછી હું એરફોર્સ સિલેક્શન બોર્ડના મારા ઈન્ટરવ્યૂ માટે દહેરાદૂન ગયો. ત્યાં બુદ્ધિ કરતાં 'વ્યક્તિત્વ' પર વધુ ભાર મૂકવામાં આવ્યો. કદાચ તેઓ શારીરિક સજ્જતા અને બાહ્ય રીતભાતને તપાસતા હતા. હું ઉત્તેજિત પણ નર્વસ, દઢ પણ થોડો ચિંતાતુર અને પૂરો આત્મવિશ્વાસુ પણ તાણમાં હતો. એરફોર્સ માટે પચીસમાંથી જે આઠ અધિકારીઓ પસંદ કરવાના હતા, તેમાં મારો નવમો નંબર આવ્યો. હું ખૂબ નિરાશ થઈ ગયો. મને એ વાતનું થોડું મોડું ભાન થયું કે એરફોર્સમાં જોડાવાની ઉત્તમ તક મારા હાથમાંથી સરી ગઈ હતી. હું ઉદાસ ચિત્તે, જાણે કે ઘસડાતો, સિલેક્શન બોર્ડના ખંડમાંથી બહાર આવ્યો અને પર્વતની ધાર પર ઊભો રહ્યો. તેની ખૂબ દૂર એક સરોવર હતું. મને એવું લાગતું હતું કે આવનારા દિવસોમાં ખૂબ તકલીફ અનુભવવી પડશે. ઘણા પ્રશ્નોના જવાબો શોધવાના હતા અને કાર્યોનું આયોજન કરવાનું હતું. હું ઋષીકેશ આવ્યો.

મેં ગંગામાં સ્નાન કર્યું અને તેનાં શુદ્ધ અને પવિત્ર પાણીમાં તરવાની મસ્તી માણી. પછી થોડે દૂર એક ડુંગર પર આવેલ શિવાનંદ આશ્રમમાં ગયો. જ્યારે તેમાં પ્રવેશ્યો ત્યારે મેં ખૂબ ગાઢ કંપનની અનુભૂતિ કરી. મેં આજુબાજુ ધ્યાનમગ્ન બેઠેલા ઘણા સંન્યાસીઓનાં દર્શન કર્યાં. મેં વાંચ્યું હતું કે સંન્યાસીઓ ચૈતસિક શક્તિઓ ધરાવતા લોકો હતા, જેઓ આંતરપ્રેરણાથી ઘટનાઓને જોઈ શકતા! અને, મારી નિરાશામાં, મેં મને નડતી શંકાઓનું સમાધાન ઈચ્છ્યું.

હું સ્વામી શિવાનંદને મળ્યો. તેમણે બરફ જેવું સફેદ ધોતિયું અને લાકડાની ચાખડી પહેરી હતી. તેઓ બુદ્ધ જેવા દેખાતા હતા. તેમની ચામડી શ્યામ અને તૈલી હતી. આંખો કાળી અને ભેદક હતી. હું તેમના આકર્ષક બાળસહજ સ્મિત અને મધુર વ્યવહારથી સ્તબ્ધ જ થઈ ગયો. મેં સ્વામીજીને મારો પરિચય આપ્યો. મારા મુસ્લિમ નામથી તેમનામાં કોઈ જ પ્રતિક્રિયા ન આવી. હું આગળ બોલું તે પહેલાં તેમણે મારી વ્યથાનું મૂળ પૂછ્યું. આ તેમણે કેમ જાણ્યું તેનો તેમણે ખુલાસો ન કર્યો. મેં પણ તેમને તે વિશે ન પૂછ્યું.

મેં તેમને એરફોર્સમાં જોડાવાના અને મારી વર્ષોની ઊડવાની ઊંડી ઈચ્છાના નિષ્ફળ પ્રયાસ વિશે વાત કરી. તેમણે સાંભળીને સ્મિત કર્યું. આ સ્મિતે જાણે પળભરમાં મારી બધી ચિંતાઓને ધોઈ નાંખી. પછી તેમણે ધીમા, પણ ખૂબ ઘેરા અવાજે કહ્યું—

‘જે ઈચ્છા હૃદય અને આત્મામાંથી ફૂટે છે, અને જ્યારે તે શુદ્ધ અને તીવ્ર હોય છે ત્યારે તે લોહચુંબકીય અને વિદ્યુત સમાન પ્રબળ ઊર્જા ધરાવે છે. રોજ રાત્રે મન ગાઢ ઊંઘમાં

ઊતરે છે ત્યારે આ ઊર્જા વાતાવરણમાં પ્રસરે છે. દરરોજ સવારે તે વૈશ્વિક પ્રવાહોની શક્તિથી પ્રબળ થઈ ચેતન—મનમાં પાછી ફરે છે. જેની ગાઢ કલ્પના કરવામાં આવે છે તે ચોક્કસ પ્રગટશે. યુવાન દોસ્ત, જે રીતે તને અનંત અને હંમેશાં થનાર સૂર્યોદય તથા વસંત પર જેટલી શ્રદ્ધા છે તેટલી જ આ અનંત અને અમૃત વચનપર શ્રદ્ધા હોવી જોઈએ.’

જ્યારે શિષ્ય તૈયાર થઈ જાય છે, ત્યારે ગુરુ અવશ્ય દર્શન આપે છે! કેવું ભવ્ય સત્ય! છિન્નભિન્ન થઈ જવાની તૈયારીમાં એવા એક શિષ્યને સાચો માર્ગ બતાવવા એક ગુરુ હાજર હતા.

—‘તારી જે નિયતિ છે તેનો સ્વીકાર કર અને જીવનમાં આગળ વધ. તારી નિયતિમાં એરફોર્સના પાઈલોટ બનવાનું નથી લખ્યું. તારા નસીબમાં શું થવાનું લખ્યું છે તે તો હજી અપ્રગટ છે, પણ તે પ્રથમથી જ નિશ્ચિત છે. આ નિષ્ફળતાને ભૂલી જા. તે તારા નિર્મિત માર્ગ તરફ દોરવા માટે જરૂરી હતું. તેને બદલે તારા અસ્તિત્વના મૂળ હેતુને શોધ, બેટા, તારા અસ્તિત્વ સાથે અદ્વૈતનો અનુભવ કર. પ્રભુની ઈચ્છાને સમર્પિત થા,’—સ્વામીજી બોલ્યા.

હું દિલ્હી પાછો ફર્યો અને DTD & PC (AIR)માં મારા ઈન્ટરવ્યૂનું પરિણામ જાણવા તપાસ કરી. પ્રતિભાવમાં મને નિમણૂકનો જ પત્ર આપવામાં આવ્યો. બીજે જ દિવસે હું માસિક રૂ. ૨૫૦ ના બેઝિક પગારે સિનિયર સાયન્ટિફિક આસિસ્ટન્ટ તરીકે જોડાયો. જો આ જ મારી નિયતિ છે, મેં વિચાર્યું, તો સ્વીકાર છે. પરિણામે મેં ખૂબ શાંતિનો અનુભવ કર્યો. એરફોર્સમાં જોડાવાની નિષ્ફળતા પ્રત્યે કોઈ પણ ગુસ્સો કે કડવાશ મેં ન અનુભવ્યાં. આ બધું ૧૯૫૮ માં બન્યું.

ઓક્ટોબર : ૨૦૦૪

૩૫

ડાયરેક્ટોરેટમાં મને મુલકી ઉડ્ડયનના તાંત્રિક કેન્દ્રમાં મૂકવામાં આવ્યો. અહીં ભલે હું વિમાનો ઉડાવતો ન હતો, પણ તેને ઉડ્ડયનલાયક તો બનાવતો હતો જ. ડાયરેક્ટોરેટના મારા પ્રથમ વર્ષ દરમ્યાન મેં મારા ઓફિસર-ઇન-ચાર્જ આર. વરદરાજનની સહાયથી સુપરસોનિક ટાર્ગેટ એરક્રાફ્ટની ડિઝાઇન તૈયાર કરવાનું કામ પૂરું કર્યું. મને ડાયરેક્ટર ડો. નીલકાંતદ્વારા પ્રસંશાનાં પુષ્પો મળ્યાં.

(‘અગનપંખ’માંથી સાભાર)

ઉત્કટ પ્રેમ જ એવી વસ્તુ છે, જે જીવને શિવસુધી પહોંચાડે છે.

— યોગેશ્વરજી

ફોન : દુકાન : ૨૨૫૮૮૧૨ ઘર : ૨૬૬૪૦૭૮

મોબાઇલ : ૩૧૧૦૩૦૪

દીપક સી. મહેતા

❖ કૃષ્ણા ફિલ્મ્સ એન્ડ સ્ટુડિઓ ❖

૧, શ્યામ એપાર્ટમેન્ટ, કાકડીઆ કોમ્પ્લેક્ષ પાસે,
ઘોડદોડ રોડ, સુરત-૩૯૫૦૦૧

૩૬

અધ્યાત્મ

હલેસાં ને હામ

ડો. પ્રકાશ ગજજર

અઢી હજાર વરસ પહેલાં આ ધરતી ઉપર વિચરણ કરીને માનવજાતને સરળ અને સચોટ માર્ગદર્શન આપી જનારા તથાગત બુદ્ધના જીવનદર્શનને પાશ્ચાત્ય મનોવૈજ્ઞાનિકો અને દાર્શનિકો પુરસ્કારવા લાગ્યા છે. અનેક સમસ્યાઓથી પીડિત એવી પાશ્ચાત્ય પ્રજા વધારે ને વધારે સંખ્યામાં બુદ્ધચિંતનનો આશરો લેવા માંડી છે.

માનવજાતને સંદેશ આપતા હોય અથવા તો મને અને તમને વ્યક્તિગતરૂપે, આંગળી ચીંધીને કહેતા હોય એમ તથાગત પોતાની સૌમ્ય રીતે કહે છે : “તમારું જીવનકાર્ય શું છે એ શોધી કાઢવાનું તમારું મુખ્ય કર્તવ્ય છે. એ કામનો તત્કાળ આરંભ કરો ને એમાં તમારું સંપૂર્ણ હૃદય રેડી ઘો.”

જીવજંતુ અને પશુપંખીઓ માટે કોઈ ઉદાત્ત જીવનકાર્ય નિર્મિત થયેલાં છે કે કેમ એ ભાંજગડ કરવાને બદલે આપણે પોતાના વિષે વિચાર કરવાનું શરૂ કરીએ એ વધારે યોગ્ય ગણાય. અન્ય જીવો ભલે પોતાની ચિંતા કરે. શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર સ્પષ્ટ કહે છે કે “તું તારું સંભાળ.”

ધરતી ઉપર આવ્યા જ છીએ તો થોડોઘણો આંતરિક વિકાસ પણ કેમ ના કરીએ? આવો પ્રશ્ન જે દિવસે આપણા અંતરમાં જાગે એને આપણે ધન્ય દિવસ ગણીએ અને જે પળે એ વિકાસપથ ઉપર પહેલું ડગ ભરીએ એ પળને આપણે જીવનની મંગલતમ પળ ગણીએ. બાકી તો પેલા શાયરે કહ્યું છે તેમ “સુબહ હોતી હૈ, શામ હોતી હૈ. ઉમ્ર યૂં હી તમામ હોતી

હૈ.”—સવાર પડે છે, સંધ્યા ઢળે છે, દિવસો પસાર થાય છે ને એમ કરતાં કરતાં જિંદગી પૂરી થાય છે. એટલે જ કબીરે ચાબૂક મારતાં કહ્યું હશે કે, “તું શા માટે આવ્યો હતો એનો વિચાર તો કર! તેં દિવસ ખાઈપીને ગુજાર્યો, રાત સૂવામાં કાઢી. હીરા જેવી અમૂલ્ય જિંદગી તે કોડીના બદલામાં વેડફી નાંખી.”

એક સૂફી સંત એક વખત એક નવા શિષ્યના ઘર પાસેથી પસાર થયા. પેલો એના ઘોડાને નવડાવતો હતો. ત્રણેક કલાકે એનું અશ્વશુદ્ધિકરણનું કામ પૂરું થયું. ત્યાંસુધી ગુરુ ત્યાં જ ખાટલામાં બેસી રહ્યા. પછી પેલો ગુરુની પાસે આવ્યો. એનું આખું શરીર ગંધાય. ગુરુએ એનું કારણ પૂછતાં શિષ્યે જવાબ આપ્યો : “આ ઘોડાની સેવામાં હું એટલો લાગેલો રહું છું ને એટલો થાકી જાઉં છું કે મને મહિનાઓ સુધી ન્હાવાની કુરસદ જ નથી મળતી.” ગુરુ કહે : “તો તો તારા કરતાં હું તારો ઘોડો થવાનું વધારે પસંદ કરું.”

આપણે એ વિચારવાનું છે કે આવો કોઈ ઘોડો કે બીજું કશુંક આપણા જીવનમાં પણ નથી ને કે જેની સેવામાં ને સિદ્ધિમાં થાકી જવાથી આપણને પોતાના માટે સમય જ ના મળતો હોય?

“મને આખી દુનિયાને સુધારી નાંખવાનો વિચાર લાંબા સમયથી સતાવ્યા કરતો હતો. પછી થયું કે દુનિયા તો વિરાટ છે. એટલે મેં મારા દેશને સુધારી નાંખવાનું નક્કી કર્યું. એ કામ પણ મને મારા ગજા બહારનું લાગ્યું. મારા કાર્યવિસ્તારની કલ્પનાને હું સીમિત કરતી ગઈ. છેલ્લે મને એમ લાગ્યું કે હું મારી જાતને સુધારું તો બસ. હવે મને કોઈ લપ માટે સમય જ નથી મળતો.”—એલી નામની એક સાધિકાની નોંધપોથીના આ શબ્દો આપણ સહુને જબરી પ્રેરણા આપે એવા છે.

“સબ કુછ લૂટાકે હોશમેં આયે તો ક્યાં ક્રિયા?” આખી દુનિયાની દોલત પોતાના ખજાનામાં ભરીએ ને જે ખરો ખજાનો છે એને ખોઈ નાંખીએ એનો અર્થ શો? શાયદ એ મૂર્ખતા જ છે.

એક સૌમ્ય ચિંતકે એક જલદ ચાબખો માર્યો છે : “તારી જાતને સુધાર. એ રીતે દુનિયામાં એક શઠ ને દંભી ઓછો થશે.” કપરું છે એ કામ. પોતાની જાતને છેતરવી એના જેવી શક્તા બીજી નથી. દુનિયાને છેતરવામાંથી તો ક્યારેક પણ ઉગરી શકાશે. પણ પોતાની જાતને મૂર્ખ બનાવવાના મહાદંભ-માંથી ઉગરવાનું આકરું છે. કદાચ એટલા માટે જ તો આપણને તથાગતે આપણને જીવનકર્તવ્ય વિષે સજાગ કર્યા હશે.

એક પ્રાર્થનાપ્રેમીની આ પ્રાર્થના અનુસરવા જેવી છે. “આખી દુનિયાને સુધારો, પ્રભુ! ને એ સુધારણાની શરૂઆત મારાથી થાઓ.” અહીં પણ પાછી એક ગુપ્ત ગરબડ છે. આ પ્રાર્થના પછી જો કોઈ નક્કર ડગ ભરવામાં ના આવે, કણ જેટલાય દોષનું શુદ્ધિકરણ ના થાય, તો ઉપરના કરતાં પણ વધારે ભાવુક વાણી નિરર્થક બની જાય. નાવમાં બેસીને આપણે પ્રભુને પ્રાર્થના જ કરતા રહીશું કે હલેસાં પણ મારીશું? ઉત્તમ તો એ છે કે જીવનનૌકાના સુકાને પરમાત્માને બેસાડીએ ને હલેસાં મારીને આપણે એને મદદ કરીએ.

સમર્પણ ને એકાંગી શ્રદ્ધા ને પરમાત્માની અનહદ કૃપા ને એવી અન્ય દલીલોને વચ્ચે લાવવાનું ટાળવું પડશે. એ બધું તો છે જ. પરમ પોતાની રીતે કામ કરશે. તમે હલેસાં સંભાળો, પ્રભુ તમારાં બાવડામાં બળ પૂરશે. તમે નાવના શઠ ખોલો. એમાં વાયરો ભરવાનું કામ પરમાત્માનું છે. જાગો. વધારે જાગો. બરાબર જાગો. જીવનસાધનાનો નવેસર આરંભ કરો!

જૂન ૧૩-૨૪, ૨૦૦૪

કેલગરી (કેનેડા) પંચમ શિબિરની એક ઝલક

પ્રા. ડો. લક્ષ્મણ વ. જોષી

પૂ. મા સર્વેશ્વરીની પરમ કૃપાથી, તેઓશ્રીની જ સંપૂર્ણ આર્થિક સહાયથી કેલગરી શિબિરનું આયોજન થયું હતું. શ્રીયમુનાતીરના વૃન્દારણ્યની સ્મૃતિ કરાવતા, આલ્બર્ટ રાજ્યના કેમ્પ ગાર્ડનર, સ્કાઉટ કેનેડાના, એલ્બો નદીના તટપ્રદેશની પાવન અરણ્યભૂમિમાં આ શિબિર યોજાઈ હતી. શિબિરના મુખ્ય સભાખંડના પ્રાંગણમાં, ઊંચાં ઊંચાં નયનરમ્ય પાઈનવૃક્ષોની વચ્ચે ગોળાકાર ખુલ્લા ભાગમાં, એક ટેન્ટમાં આ શિબિરના અધિષ્ઠાતા દેવતા, પૂ. યોગેશ્વરજી અને પૂ. મા સર્વેશ્વરીનાં ચિત્ર-સ્વરૂપ બિરાજતાં હતાં. ત્યાં જ પ્રતિદિન ૬-૩૦ વાગ્યે પ્રભાતવંદના સાથે પરિક્રમા થતી.

અમેરિકા, કેનેડા, ઈંગ્લેન્ડ વગેરે પશ્ચિમના દેશોમાં વસતાં આપણાં ભારતીય, ગુજરાતી કુટુંબોનાં ભાઈ-બહેનો, બાળકોનાં ચિત્તમાં ભારતીય સંસ્કૃતિ અને અધ્યાત્મના સંસ્કારો જાગ્રત થાય અને દૃઢીભૂત થાય એવો મા સર્વેશ્વરીનો શિવ-સંકલ્પ, આવી શિબિરોનાં આયોજન પાછળ વરતાતો હતો. આ શિબિરના સાધક ભાઈબહેનો, બાળકો આપણો ભારતીય પોશાક પહેરે અને આપણી ભાષા બોલે એવો પૂ. માનો આગ્રહ હતો. આ કેલગરી શિબિરમાં બૂટ-ચંપલ માટેની વ્યવસ્થા, બહાર પ્રદર્શિત પુસ્તકોનું નીરવ વાંચન, ભોજન-યજ્ઞમાં વૈશ્વાનરને અપાતી આહુતિઓના સમયે સંપૂર્ણ મૌન

વગેરે શિસ્તબદ્ધ રીતે પ્રવર્તતાં હતાં. પૂ. મા સર્વેશ્વરીની, જગ-દંબાની દિવ્ય શક્તિથી પ્રેરિત આ કેલગરી શિબિર એટલે પરમ શ્રેયની પ્રાપ્તિનો, ચિત્તના શુદ્ધિકરણનો એક પાવન તપોયજ્ઞ, સંયમયાગ હતો, દ્વાદશાહ જ્ઞાનસત્ર હતું, સાત્ત્વિક આનંદનું મહાપર્વ હતું!

અમે-લક્ષ્મણ જોષી અને મીના જોષી અમદાવાદથી વિમાન-માં પ્રસ્થાન કરી, જૂન ૧૭ ગુરુવાર રાત્રે વિનિપેગ (કેનેડા) પહોંચ્યાં. ત્યાં કેતન અને દેવાંગ એ બંને પુત્રોના કુટુંબની સાથે, ‘યાજ્ઞવલ્ક્ય’ ભવનમાં રોકાઈને જૂન ૧૯ શનિવારે પ્રાતઃકાલે વિનિપેગથી વિમાનદ્વારા કેલગરી પહોંચ્યાં. પૂ. મા સર્વેશ્વરીનાં દર્શનની અભીપ્સા અને શિબિરમાં પહોંચવાની અમારી તત્પરતાને કારણે, અમારો ત્રીસેક કલાકના વિમાનપ્રવાસનો થાક Jetlag નિરાશ થઈને જતો રહ્યો! શ્રી જગુભાઈ અને શ્રીમતી નીરુબહેન અમને લેવા કેલગરી એરપોર્ટ આવેલાં હતાં. શિબિરના સ્થળે, પૂ. મા સર્વેશ્વરીએ અમારા ઉપર અ-હેતુકી કૃપા કરીને, માતૃહૃદયના કરુણાર્દ્ર વાત્સલ્યથી, શિબિરનાં પ્રધાન યજમાન-દમ્પતી, શ્રી વાસુદેવભાઈ અને શ્રીમતી પદ્મા-બહેન (એડમન્ટન) અને હારબંધ ઊભા રહેલાં, બાવની ગાતાં તથા પુષ્પવૃષ્ટિ કરતાં, સાધક ભાઈબહેનો દ્વારા અમારું સ્વાગત કરાવ્યું! અમે પૂ. માના અલૌકિક સાંનિધ્યમાં, માતૃપ્રેમની હૂંફમાં કપૂરાની, સંનિધિપર્વની ડિસે. ૨૩-૨૮, ૨૦૦૩ ની શિબિર પછી પુનઃ ક્રિયાયોગની-તપ, સ્વાધ્યાયની સાધના કરવા કૃપાપાત્ર બન્યાં.

આ કેલગરી શિબિર, અમને કામટી(નાગપુર)માં યોજા-યેલી, એન.સી.સી. ઓફિસર્સની મિલિટરી ટ્રેઈનિંગની યાદ

અપાવતી હતી. સવારે પ્રભાતવંદનાથી તપોયજ્ઞ પ્રારંભાતો. પછી હોલમાં પ્રણામનો કાર્યક્રમ પ્રણામનો ભક્તિવ્યાયામ શરૂ થતો ત્યારે, સેનાપતિ સૈન્યની મોખરે રહે તેમ, પૂ. મા સર્વેશ્વરી, પૂજ્યશ્રીના ચિત્રસ્વરૂપ સમક્ષ, પ્રણામ કરતાં. પૂ. માને જોઈને, અમારા જેવા સાધકોને પણ ઉત્સાહનો પારો ચડતો તે ૧૫૦-૨૦૦ પ્રણામ થઈ જતા. પ્રણામ પત્યા પછી અમને બાકીના કાર્યક્રમો હળવા લાગતા. થોડીક ઠંડીમાં પણ શરીર-માંથી અતિરિક્ત મેદ, પરસેવાનાં બિન્દુરૂપે બહાર ટપકતો! પૂ. મા કહેતાં કે જન્મ-જન્માંતરનાં પાપ પ્રણામથી પ્રક્ષાલન પામે છે. ભાગવતની સમાપ્તિના અંતિમ પદમાં પણ આ જ વાત કહી છે—**પ્રણામો દુઃખશમનઃ**—પ્રણામ એ દુઃખોનું શમન કરે છે—શાંત કે દૂર કરે છે.

શિબિરના મુખ્ય હોલમાં પૂ. યોગેશ્વરજી, પૂ. મા સર્વેશ્વરી અને પ્રભુનાં વિશાળ ચિત્રસ્વરૂપો હતાં. આસપાસના ભાગને તેમ જ પૂ. માના હિંડોળાને—દોલાસનને રંગબેરંગી પુષ્પોથી અને વસ્ત્રોથી નિત્ય નવી રીતે વિભૂષિત કરવામાં આવતાં. સર્વત્ર માનવજીવનના ઊર્ધ્વીકરણને પ્રેરે તેવાં સૂત્રો વંચાતાં. દૂધ-ફલના આહાર પછી પૂજ્યશ્રીનાં વચનામૃતોનું કેસેટદ્વારા પાન કરાવવામાં આવતું. બપોરે સલાડ, મકાઈ અથવા ફળોનું સાત્ત્વિક ભોજન પીરસાતું. વિશ્રાંતિ પછી લીલામૃત, ધૂન, ભજન, પ્રવચનો થતાં. મૃદંગ ઉપર ચિ. પાર્થ ભક્તિભાવથી સતત બેસી રહેતો. શ્રી વિનોદભાઈ (ન્યૂજર્સી) અને અન્ય મિત્રો ઓડિયો-વીડિયો કેસેટ-ચંત્રપર સતત સાવધાન કાર્યરત દેખાતા.

શિબિરમાં રાત્રે વીડિયો કેસેટદ્વારા, શ્રી રામકૃષ્ણ પરમહંસનું જીવન, રામાયણનાં કાર્ટૂનચિત્રો, સ્વર્ગારોહણના પ્રેરક પ્રસંગો

વગેરે દર્શાવાતાં. શ્રી રાજુભાઈ ભાવસારે, એક પ્રસંગે, પૂ. માના આદેશથી, તેમના મેઘગંભીર સુસ્પષ્ટ ધ્વનિમાં, પૂજ્યશ્રીએ હિમાલયમાં જ્યાં સાધના કરી હતી તે દશરથાયલના આરોહણનું શબ્દચિત્ર રજૂ કર્યું હતું. તેમાં પૂ. મા સર્વેશ્વરીએ ખુલ્લા પગે, કપરા ચઢાણ સાથે, ધારદાર કાંટા-કાંકરાના માર્ગે, દંઢ મનોબળ સાથે કેવી રીતે આરોહણ કર્યું હતું તેનું તાદૃશ વર્ણન હતું, જાણે કે શ્રોતાઓ એ દૃશ્યને પ્રત્યક્ષ જોતા ન હોય! પૂ. માનાં, પગનાં તળિયા છોલાઈ ગયાં હતાં. છતાં માએ, પ્રણામ કરવાના પ્રસંગે, પગનાં તળિયાં ત્રાંસા રાખીને પણ પ્રણામ પૂરા કર્યાં. પૂ. માનું કેવું અદ્ભુત મનોબળ! કેવું તપ! એક દિવસે બપોર પછી પૂ. માના આદેશથી, સૌ સાધક ભાઈબહેનો એલ્બો નદીના તીરે ગયાં. ત્યાં પૂ. માના સાંનિધ્યમાં, એલ્બો નદીમાં યમુનાજીની ભાવના કરીને, અર્થસહિત ગોપીગીત ગવાયું. ભજનો-ધૂન ગવાયાં. બહેનો રાસ રમ્યાં, શિબિરના છેલ્લા દિવસે પૂ. માએ, થોડી, થોડી વિશ્રાંતિ સાથે ચારેક વાર પ્રણામ કરાવ્યાં! પૂ. માની સમક્ષ કોઈ સાધક પ્રણામનું ઉચ્ચારણ કરતાં જાણે કે ગભરાતો હતો, કે પૂ. મા ક્યાંક પુનઃ પ્રણામ શરૂ કરવાનો આદેશ આપી દેશે. નોંધપાત્ર તો એ હતું કે કેટલાક કિશોરોએ હજાર-બારસો પ્રણામ કર્યાં હતા.

શિબિરના અંતિમ દિવસે શ્રીનાથજીનો પ્રસાદ પ્રાપ્ત થયો હતો. તેથી પૂ. માએ, બહાર પટાંગણમાં ભજનકીર્તન કરવાનો આદેશ આપ્યો હતો. તેમાં શ્રી ધનજીભાઈ સુતરિયાએ કાઠિયા-વાડી હલકમાં દોહા લલકારીને રસની રેલમછેલ કરી હતી. અન્ય અનેક ભાઈબહેનોએ નૃત્ય સાથે ભજનકીર્તનની જમાવટ કરી દીધી. અમને રાત્રે બહાર થોડીક ઠંડી લાગતી હતી. પૂ. માએ

ઓક્ટોબર : ૨૦૦૪

૪૩

ઊનની ટોપી અમારી પાસે મોકલી દીધી! માના કરુણાર્દ્ર હૃદય સિવાય કોણ આવી સંભાળ લઈ શકે? અંતિમ દિવસે પૂ. માએ, ભૂદેવ ભાઈબહેનોને સામેથી સ્વયં આવીને દક્ષિણા આપી હતી. પછી પણ પૂ. માએ મહામૂલી ભેટો અમને આપી, અને અમારી અપરિગ્રહ વૃત્તિ, પૂ. માની સ્નેહસરિતાના પ્રેમપ્રવાહમાં ક્યાંક તણાઈ ગઈ!

અંતિમ રાત્રિએ, અમેરિકા-કેનેડાનાં બાળકોએ, પૂ. માના પૂર્વજીવનની ઝાંખી કરાવતા નાટ્યપ્રસંગો ભજવ્યા. રાસ-ગરબા રમાયા. માએ બાળકોને, યુવાન-યુવતીઓને મૂલ્યવાન ભેટો આપીને સંતૃપ્ત કરી દીધાં.

શિબિરના એક દિવસે પૂ. માએ, ‘અધ્યાત્મ’ના તંત્રીશ્રી નારાયણભાઈ જાનીને લખેલો પત્ર સંભળાવાયો હતો. માનો કેવો વાત્સલ્ય પ્રેમ! ચોર્યાસીની ઉંમરે પણ, યુવાનને શરમાવે તેવી સ્ફૂર્તિ ધરાવતા જાનીસાહેબને, તે પત્રમાં માએ હૃદયના ઊંડા ભાવ સાથે પૂર્ણ આશીર્વાદ આપ્યા હતા.

પૂ. માના ચરણોમાં અમે વિનતિ કરી હતી કે વિદેશમાં વસતાં આપણાં કુટુંબોની નવી પેઢીનાં બાળકોનાં ચિત્તમાં આપણી ઋષિમુનિઓની સંસ્કૃતિ અને અધ્યાત્મના સંસ્કારો જાગ્રત થાય અને દૃઢ બને એ માટે મા કૃપા કરીને પોતાનો વિદેશ પ્રવાસ લંબાવે. પૂ. માએ એ વિનતિને સંમતિ આપી અને ન્યૂજર્સીમાં શ્રી વિનોદભાઈ-સરોજબહેનને ત્યાં નિવાસ કરવા માએ પ્રસન્નતા સૂચિત કરી.

શિબિરની વ્યવસ્થામાં, વાસુદેવભાઈ, પદ્માબહેન, વિનોદ-ભાઈ, સરોજબહેન, જગદીપભાઈ, નયનાબહેન, ભારતીબહેન, ભગવાનજીભાઈ, કંચનબહેન, જગુભાઈ, નીરુબહેન, ભરતભાઈ

૪૪

અધ્યાત્મ

વગેરે અનેક ભાઈબહેનો સતત કાર્યરત હતાં. રસોડામાં અનેક અન્નપૂર્ણા દેવીઓ ભોજન તૈયાર કરવામાં, પીરસવામાં સતત સેવારત હતી. સાધકોએ શિબિરમાં લીધેલાં વ્રતોની બોર્ડપર ઘોષણા થતી હતી. અમે ભોજનમૌન અને સંધ્યાદિમાં પદ્માસનમાં બેસવાનાં વ્રત લીધાં. મીનાએ દરરોજ વિષ્ણુસહસ્રના બે પાઠ, એક કલાક મંત્રજપ અને ભોજનમૌનનાં વ્રત લીધાં પ્રત્યેક સાધકને થયેલા ગૂઢ અધ્યાત્મ લાભને કોણ વર્ણવી શકે?

પરમાત્મા બધે છે, બધામાં છે અને આ બધું પર-
માત્મા જ છે—એવો સભાન અનુભવ શ્રેષ્ઠ આત્મદર્શી
સંત, ભક્ત કે યોગીનો હોય છે. — યોગેશ્વરજી

ધર : ૨૪૬૩૪૩૧
: ૨૪૮૦૪૨૮

ઓફિસ : ૨૩૬૨૪૩૭
: ૨૩૬૦૩૭૬

ખેતીની સિંચાઈ માટે વિશ્વસનીય એન્જીન

“સત્યવાન” તથા “ચંદન”

૬, ૮ તથા ૧૦ હો. પા.

—: બનાવનાર :-

❀ કનેરીયા એન્જીનીયરીંગ વર્ક્સ ❀

૧/૬, ભક્તિનગર ઇન્ડસ્ટ્રીયલ એસ્ટેટ, રાજકોટ-૩૬૦૦૦૨

પૂ. શ્રી યોગેશ્વરજીની અમૃતવાણી
પુરુષોત્તમયોગ

શ્રી યોગેશ્વરજી

(પૂ. શ્રીએ ભારતીય દર્શનશાસ્ત્રોના અર્કને લોકભોગ્ય શૈલી-માં સાધકોનાં જીવનને કંડારવા ૧૯૮૪ પછી પુરુષોત્તમયોગ, ધ્યાનયોગ, ભક્તિયોગ, ગીતા ઉપર પ્રવચનો આપેલાં. આ પ્રવચનોની ઓડિયો કેસેટો તૈયાર કરવામાં આવી છે. આ કેસેટમાં પૂ. શ્રીની જે વાણી સાંભળવા મળે છે તે પરમાત્માના અમૃતરસ સમી છે માટે ‘પૂ. શ્રીની અમૃતવાણી’ શૃંગલા શરૂ કરતાં આનંદ થાય છે. પ્રભુ સ્વરૂપે પધારેલા પૂ. યોગેશ્વરજીની અમૃતવાણી આજે પણ સાંપ્રત સમયમાં શીતળતા આપનારી ને ચિરંતન સાહિત્યને પુષ્ટિ આપનારી બની છે. —તંત્રી)

ભારતવર્ષમાં સાહિત્યની અંદર ‘પુરુષ’ શબ્દનો પ્રયોગ સૌથી પ્રથમ વેદોમાં પુરુષસુક્તની રચનામાં થયો છે. પુરુષ એટલે પરમાત્મા. પુર એટલે શહેર, નગર અને ઉષ એટલે રહેવું. જે બ્રહ્માંડરૂપી વિશાળ નગરની અંદર વાસ કરે છે, બ્રહ્માંડમાં જે વ્યાપક છે અને બ્રહ્માંડથી પણ બહાર છે. જેમની દ્વારા સમસ્ત બ્રહ્માંડનું સર્જન થાય, બ્રહ્માંડના જુદા જુદા જીવોનું પરિપાલન થાય, જેમને લીધે પોષણ થાય અને અંતતોગત્વા (છેલ્લે) જેની અંદર સમસ્ત બ્રહ્માંડનું વિલીનીકરણ થાય એવી જે શક્તિ અથવા સત્તા સમસ્ત બ્રહ્માંડમાં ને સમસ્ત બ્રહ્માંડરૂપે વિરાજમાન છે એ બ્રહ્માંડરૂપી પુર અથવા નગરરૂપી સત્તા તે પુરુષ—પરમપુરુષ.

આપણે પણ પંચમહાભુતનું નાનું નગર છીએ. આ નગરની અંદર વસનાર આત્મા તે પણ બ્રહ્માંડમાં વ્યાપક પરમાત્માનો અંશ માત્ર હોવાથી (આત્મા) ‘પુરુષ’ જ છે. પરમાત્મા જેને કહેવામાં આવે છે તે સમસ્ત બ્રહ્માંડમાં વિરાજેલા છે તે પરમપુરુષ છે. એ સંદર્ભમાં વેદના ઋષિઓએ બહુ સુંદર રીતે પુરુષસુક્તની રચના કરી છે.

ૐ સહસ્રશીર્ષા પુરુષઃ સહસ્રાક્ષઃ સહસ્રપાત્ઃ।

આ જે પુરુષ છે તે સમગ્ર બ્રહ્માંડમાં વિરાજે છે. એમના હજાર મસ્તિષ્ક છે, હજાર ચરણ, આંખ, હજારો હાથ છે. બ્રહ્માંડમાં દૂર—સુદૂર કોઈ ઘટના બનતી હોય તો આ પરમાત્મા જોઈ શકે, જાણી શકે. બ્રહ્માંડમાં ક્યાંય પણ સહાયતા પહોંચાડવાની હોય તો પરમાત્મા સહેલાયથી પહોંચાડી શકે છે.

ઉપનિષદો ‘સર્વત્ર’ શબ્દનો પ્રયોગ કરે છે. ‘તમ્ સર્વત્ર’—સર્વત્ર ગયેલા, વ્યાપેલા, પહોંચેલા, વ્યાપક વિરાજમાન. સહેલાઈથી દૃષ્ટિગોચર થાય અથવા ભક્તોને, યોગીઓને મદદ આપે એવા પરમાત્મા હજારો ચરણવાળા છે. બ્રહ્માંડમાં અણુ અણુમાં વ્યાપીને રહેલા છે તે પરમાત્મા સમસ્ત બ્રહ્માંડમાં તો વ્યાપેલા છે જ, પરંતુ ઋષિઓ કહે છે કે બ્રહ્માંડથી અતીત પણ છે.

ચતુષ્ઠ દ્રષ્ટવા ચતુષ્ઠવા દૃષ્ટાંગુલઃ પરમાત્મા સંસારથી દશ આંગળ બહાર છે.

પુરુષ એવેદં સર્વં યદ્ભૂતં યચ્ચ ભાવ્યમ્।

ઉતામૃતત્ત્વસ્યેશાનો યદન્નેનાતિરોહતી।।

આ જે સર્વ કંઈ છે તે ‘સર્વં યદ્ભૂતં યચ્ચ ભાવ્યમ્’ છે. મહા-વાક્યોમાં વેદો કહે છે કે દૃષ્ય સ્વરૂપમાં જે કંઈ છે તે બ્રહ્મ છે, પરમાત્મા જ છે, પુરુષોત્તમ છે, પરબ્રહ્મ છે.

પુરુષસૂક્તની અંદર કહે છે કે ‘પુરુષ એવં સર્વં યદ્ભુતં યચ્ચ ભાવ્યમ્’. ભૂતકાળની અંદર જે જે કાંઈ થઈ ગયું તે તે બધું હું છું. ભવિષ્યમાં જે કાંઈ થવાનું છે તે અને વર્તમાનકાળની અંદર જે કાંઈ અસ્તિત્વ ધરાવે છે તે બધું પરમાત્મા સિવાય કશું જ નથી. એમને કાંઈ અતિક્રમી શકતું નથી. એટલે એમનાથી કાંઈ ઉત્તમ નથી, એમની કોઈ બરાબરી કરી શકે તેમ નથી કારણ કે બીજું છે જ નહીં તો પછી બરાબરી કરવાનો સવાલ રહેતો જ નથી. એમના જેવું બીજું કોઈ છે જ નહીં એટલે એમનાથી બીજું કોઈ ઉત્તમ હોય એવો પ્રશ્ન ઉદ્ભવી શકતો નથી.

ઉત્તમ, અધમ અને બરાબરનો સવાલ તો ત્યારે જ ઉદ્ભવે જ્યારે એક કરતાં અનેક પદાર્થો અથવા વ્યક્તિઓ વિદ્યમાન હોય. પરંતુ પરમાત્મા સિવાય જગતમાં બીજું કાંઈ છે જ નહીં, જે કાંઈ દેખાય છે અથવા અનુભવાય છે તે પણ, વેદના ઋષિઓના સ્વાનુભવ સંપન્ન વચનો પ્રમાણે, પરમાત્મા સિવાય કશું છે જ નહીં, તો પછી પરમાત્મા છે, અથવા પરમાત્માની બરાબર કાંઈક છે, અથવા પરમાત્માથી કશું જ નીચે, નિકૃષ્ટ શ્રેણીમાં છે એવું કહી શકાતું નથી, એવું વેદના ઋષિઓ કહે છે.

આ પરમાત્મા સમસ્ત સંસારમાં વ્યાપેલા છે. ‘પુરુષ એવં ઇદં વિશ્વં’ સમસ્ત સંસારના સ્વરૂપમાં પણ તે પુરુષ એટલે કે પરમાત્મા જ રહેલા છે. ‘એતાવાનસ્ય મહિમાતો જ્ઞ્યાયાંશ્ચ પૂરુષઃ’ વળી ઋષિઓ વેદની અંદર કહે છે કે આ પુરુષનો મહિમા બહુ જ વિરાટ છે, બહુ જ વિશાળ છે, અસીમ છે, પરમાત્મા અસીમ અને અનિર્વચનીય હોવાથી વાણીદ્વારા પરિપૂર્ણપણે વર્ણન કરવાનું કાર્ય અશક્ય હોવાથી, કોઈપણ

માનવ વાણીદ્વારા તેનું પરિપૂર્ણ વર્ણન કરી શકે નહીં. મન દ્વારા પણ પરિપૂર્ણપણે તેનું વર્ણન કરી શકાય નહીં એવા આ વિરાટ વિશ્વપતિ અથવા તો પરમાત્મા છે. આવા જે પરમાત્મા છે તે સમસ્ત સંસારની અંદર વ્યાપીને રહેલા છે.

પાદોઙ્ઘસ્ય વિશ્વા ભૂતાનિ ત્રિપાદસ્યામૃતન્દિવિઃ। મૃત્યુલોકમાં પરમાત્માનું એક જ ચરણ દેખાય છે અને ત્રણ ચરણ અમૃતમયલોકોની અંદર રહેલા છે. પરમાત્માની શક્તિના જો ચાર ભાગ પાડીએ તો પરમાત્માની આ એક જ શક્તિ, બ્રહ્માંડ—મૃત્યુલોક આપણે કહીએ છીએ તે, બ્રહ્માંડનું નાનુંરૂપ—આંશિકરૂપ—પરમાત્માનો એક જ અંશ છે અને ત્રણ અંશ તો અમૃતમય લોકની અંદર એટલે કે મૃત્યુલોક કરતાં પણ બીજા લોકમાં છે.

આ પુરુષને ઋષિઓએ ઓળખ્યા પછી કહ્યું કે માનવ જીવનની અંદર શાંતિની સંપ્રાપ્તિની અભિલાષા રાખે એ આ ‘પુર’ની અંદર આવીને મોહાય ન જાય. ઘણાં માણસો ‘પુર’ અંદર આવીને મોહાય જાય છે.

નગરમાં તો ભાતભાતની દુકાનો હોય. પંચમહાભૂતના શબ્દ, સ્પર્શ, રૂપ, રસ, ગંધાત્મક અનેક પ્રકારના પદાર્થો હોય. એ પદાર્થોના પ્રાકૃતિક ચળકાટો છે, આકર્ષણ છે, તે આકર્ષણો ને રસોની અંદર સામાન્ય માનવો આસક્ત બની જાય છે. મમત્વ કરી બેસે છે, ને નગરમાં શાને માટે આવ્યા હતા તેનું કેટલીકવાર વિસ્મરણ કરી બેસે છે. આ નગરની અંદર આવીને નગરમાં રહેનારા પુરુષ હતા—પરમાત્મા હતા એમને આપણે ઓળખવાના હતા. આપણા પંચમહાભૂતના શરીરમાં આવીને પણ, પંચમહાભૂતની અંદર શક્તિ પ્રદાન કરનારા, ઈન્દ્રિયોને

પોતપોતાના વિષયોમાં પ્રવૃત્ત કરનારા પરમાત્માની શક્તિનો સાક્ષાત્કાર કરવાનો હતો. પોતાના જીવનને ધન્ય બનાવવાનું હતું. મોટાભાગના માણસો એનું વિસ્મરણ કરી બેસે છે ને સંસારના પ્રાકૃતિક પદાર્થોમાં અથવા રસોની આસક્તિ કરી બેસે છે. અથવા ભ્રમિત ચિત્ત થઈ જાય છે.

સંસારના પ્રલોભનોનો પાર નથી અને સંસારના પ્રલોભનોની વચ્ચે નિર્લિપ્તભાવે, જાગૃતિભાવે તે જ જીવી શકે જેણે પરમાત્માની પ્રીતિ પ્રાપ્ત કરી હોય અથવા આત્મસ્થ હોય, પરમાત્માના પરમકૃપા પાત્ર આત્મ પુરુષોની જેમના પર કૃપા હોય એવા માનવો સજાગ-જાગૃત રહી શકે.

નગરની અંદર આવ્યા છતાં પણ નગરના જુદા જુદા માણસો અથવા વિષયોની વચ્ચે વચ્ચે વસીને જે ધ્યેય છે તે હંમેશા નજર સામે રાખે અને ધ્યેયની પરિપૂર્તિના પ્રયત્નો પ્રામાણિકપણે નિત્ય નિરંતર કર્યા જ કરે. એવા માનવો સંસારમાં બહુ ઓછા હોય. ઋષિઓએ જાગૃત રહીને આ પુરની અંદર-બ્રહ્માંડની અંદર આવી, માનવ જન્મ ધારણ કરી, આ માનવ શરીરમાં રહ્યા પછીથી આજુબાજુના વિષયોમાં આસક્તિ અથવા મમતા કરવાને બદલે આ પુરના જે સ્વામી હતા, પુરની અંદર રહેનારા જે પુરુષ હતા, પરમપુરુષ પર-માત્મા હતા, તે પરમાત્માના સાક્ષાત્કાર માટેની સાધનાઓ કરી ને એ સાધનાઓના સુપરિણામે પરમાત્માનો સાક્ષાત્કાર પણ કરી લીધો.

પરમાત્માના સાક્ષાત્કારને લીધે એમના જીવનમાં શાંતિ છવાઈ ગઈ. સર્વ પ્રકારના વિષાદો દૂર થઈ ગયા. સર્વપ્રકારની ચિંતામાંથી મુક્તિ મળી ગઈ અને પોતાના જીવનને

ધન્યતાનો મંગલમય ઉત્સવ કરી શક્યા. મંગલમય ઋષિઓએ વેદની અંદર કહ્યું 'જાનામિ' જાણીએ છીએ. એ પરમાત્માને હું જાણું છું. એ પરમાત્મા અવિદ્યારૂપી અંધકારથી મુક્ત છે. પ્રજ્ઞાના પ્રકાશથી પરિપ્લાવિત છે. પ્રકાશિત છે. એવા જે પરમાત્મા છે તેને અમે જાણીએ છીએ. 'વેદાહમેતં પુરુષં મહાન્તં' આ જે પુરુષ શબ્દનો પ્રયોગ ઋષિઓએ કર્યો તે પુરુષ બ્રહ્માંડમાં વ્યાપક હતા. એ પરમપુરુષ પરમાત્માને મેં જાણ્યા એમ ઋષિઓ કહે છે. જેમ રામકૃષ્ણ દેવે વિવેકાનંદના પ્રશ્નના પ્રત્યુત્તરરૂપે કહેલું કે એનો મેં સાક્ષાત્કાર કર્યો છે એટલું જ નહીં હું તને પણ પરમાત્માનો સાક્ષાત્કાર કરાવી શકું. તો વેદના ઋષિએ નિર્ભિક્તાથી કહ્યું 'વેદાહમેતં પુરુષં મહાન્તં' આ જે મહાન પરમપુરુષ પરમાત્મા છે તેમનું દર્શન મેં કર્યું છે.

'આદિત્ય વર્ણ તમસઃ પરસ્તાત' અવિદ્યારૂપી અંધકારથી પર, સૂર્ય, સદૈવ, પ્રકાશમાન એવા જે પરમાત્માને જોયા છે અને પછી ઋષિ કહે કે માનવે જો પોતાના જીવનની અંદર સનાતન સુખ અને શાશ્વતી શાંતિની પ્રાપ્તિ કરવી હોય તો તે પુરુષને ઓળખી લેવા જોઈએ. પુરુષોત્તમની સાથે સંબંધ બાંધી દેવો જોઈએ અને પ્રકૃતિના પદાર્થો અને વિષયોની અંદર આસક્તિનો અંત આણીને, પ્રકૃતિના જે અધીશ્વર છે, પિતા છે પતિ છે, પરમેશ્વરની પાસે પહોંચવાની સાધના કરવી જોઈએ.

(ક્રમશઃ)

પૂ. માના જન્મદિનની ઉજવણી

તંત્રી

પ. પૂ. મા શ્રી સર્વેશ્વરીનો જન્મ ૧૩, નવેમ્બર આ વર્ષે બેસતા વરસના રોજ આવે છે. તેની ઉજવણી સર્વમંગલ ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ દ્વારા સાધક ભાઈબહેનોના સહકારથી સ્વર્ગારોહણ અંબાજી ખાતે કરવામાં આવશે. પૂ. મા શ્રી સર્વેશ્વરી તે દિવસે બાસકમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરશે.

પૂ. માનો જન્મદિન સાધનાના સંકલ્પો અને સત્કર્મોના કાર્યક્રમોદ્વારા ઉજવવામાં આવશે.

આ ઉપરાંત, અધ્યાત્મ માસિકના પ્રકાશનને પણ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૦૪ માં ૨૫ વર્ષ પૂરાં થયાં હોવાથી, તે સાથે સંકળાયેલ ભાઈબહેનોને સર્વમંગલ ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ તરફથી, સન્માનવામાં આવશે. આમ આ ત્રિવેણી સંગમ જેવા કાર્યક્રમમાં ઉપસ્થિત રહેવા સહુને નિમંત્રણ છે.

સ્વર્ગારોહણ ખાતે મેડિકલ કેમ્પ

મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી

દર વર્ષની જેમ આ વર્ષે પણ સ્વર્ગારોહણ, અંબાજીમાં પૂ. મા સર્વેશ્વરીની ઉપસ્થિતિમાં સર્વમંગલ ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ તરફથી એક મેડિકલ કેમ્પનું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે. આ પ્રકારનો આ છઠ્ઠો કેમ્પ છે. તેની તારીખ છે ૨૪-૧૦-૦૪ ને રવિવાર.

આ સર્વરોગ નિદાન કેમ્પમાં અંબાજી, પાલનપુર, અમદાવાદ, ભાવનગર, વડોદરા, સુરત, ભરૂચ વગેરેના જાણીતા દાક્તરો પોતાની સેવાઓ આપશે. ભિન્ન ભિન્ન રોગોનું નિદાન કરી દર્દીઓને દવા પણ મફત આપવામાં આવશે. આ ઉપરાંત, આંખના દર્દીઓને તપાસી તેમનાં ચશ્માના નંબર કાઢી આપવા ઉપરાંત બેતાલાના ચશ્માઓ પણ મફત આપવામાં આવશે.

આ મેડિકલ કેમ્પને શ્રી ધીરજભાઈ ભક્ત (અમેરિકા) શ્રી ગુલાબબેન ભક્ત (પનામા) અને શ્રી ઈલાબેન ભક્ત (ભારત) તરફથી તેઓના પિતાશ્રી દુર્લભજીભાઈ ભક્તના સ્મરણાર્થે આર્થિક સહયોગ પ્રાપ્ત થયેલ છે.

અંબાજી આસપાસના દૂર દૂરના વિસ્તારોમાં રહેતા આદિવાસી ભાઈબહેનોને આ કેમ્પો ખરે જ ખૂબ ઉપયોગી અને રાહતરૂપ નીવડ્યા છે.

રસેશ્વરી

(ગતાંકથી ચાલુ)

શ્રી યોગેશ્વરજી

મહામાયાએ પોતાના પ્રભાવથી યશોદાને રાત્રિભર સંપૂર્ણ વિસ્મૃતિમાં નાખી દીધેલી : અને નંદ સાથે ઘરનાં સર્વેને મોહ-નિદ્રામાં લીન કરેલાં : એટલે રાત્રિની અજબ ઘટનાની ખબર કોઈને પણ ના પડી શકી.

નંદે યશોદાને કહ્યું પણ ખરું :

‘આપણા નસીબમાં આવો સુંદર પુત્ર ક્યાંથી હોય? આવો અલૌકિક પુત્ર તો કોઈક દેવતાને ત્યાં જ પ્રકટી શકે. ઇશ્વરે આપણી ઉપર અપાર અનુગ્રહ કર્યો.’

યશોદા શું બોલે?

ભાવવિભોર દશામાં એ કશું બોલી ના શકી, પરંતુ એનું મુખમંડળ અને એની ઊંડી તૃપ્તિભરેલી આંખ ઘણુંઘણું બોલી ગઈ.

એ ક્ષણો એ બંનેના પ્રેમમય ઉજ્જવળ જીવનની મહામૂલી, ધન્ય, ઉત્સવક્ષણો થઈ પડી.

એમનાં હૃદય રસભીનો રાસ રમવા લાગ્યાં.

પ્રાણનાં પન્નો સોળે કળાએ ખીલી ઊઠ્યાં. એની પ્રસન્ન, પુલકિત, પરિમલથી શરીરનાં સઘળા પરમાણુ પાવન થયા.

આત્મા શાશ્વત સુખસરોવરમાં સ્નાન કરવા લાગ્યા.

પ્રભાત રોજરોજ પ્રકટતું, પંખી રોજ કૂજન કરતાં, વાયુ વાયા કરતો, ને સૂર્યનાં સાધનાપૂત સોનેરી કિરણો રોજ સંસાર-

ની સફરે નીકળતાં, પરંતુ આજનું પ્રભાત પૃથક્ લાગ્યું : આજનાં વિહંગ, વાયુ તથા સૂર્યકિરણો જુદાં જ દેખાયાં : આજના પૃથ્વી અને આજના આકાશમાં જુદા જ રૂપરંગોનો ભાસ થયો. રોજનું એકધારું જીવન આજે અનેરી જ્યોત તેમ જ ચેતનાથી ચમકતું લાગ્યું. એમાં નવો સંજીવનીપ્રવાહ પેદા થયો.

એમની જાણે કાયાપલટ થઈ ગઈ.

એમના જીવનની જેમ સમસ્ત ગોકુલમાં ઉત્સવ થઈ રહ્યો.

ગોકુલવાસીઓ નંદને ત્યાં પુત્રજન્મ થયો જાણીને અતિશય આનંદમાં આવી ગયાં.

નંદને ત્યાં પહોંચીને એ સુંદરતાના સંપુટસરખા શિશુનું દર્શન કરીને સૌનાં અંતર નેહભરેલાં નર્તન કરવા લાગ્યાં.

પુત્રજન્મના ઉલ્લાસમાં નંદે મૂલ્યવાન વસ્તુઓનું દાન કર્યું ને બ્રાહ્મણો તથા યાચકોને સંતોષ આપ્યો.

સુયોગ્ય સમય પર એ સુપુત્રનું નામકરણ કરવામાં આવ્યું.

ત્યારથી એ કૃષ્ણ કહેવાયા.

કૃષ્ણ એટલે સૌનું આકર્ષણ કરનાર.

નંદે જ એનું સ્પષ્ટીકરણ કરતાં કહ્યું :

‘આ બાળકની અસાધારણતા તો જુઓ. એ પોતાના અપ્રતિમ સૌંદર્યથી સૌ કોઈનું આકર્ષણ કરે છે. સૌનાં અંતર એની પ્રત્યે એક પ્રકારના અસાધારણ આકર્ષણનો અનુભવ કરે છે. એનું અવલોકન કરતાંવેત જ અંતરમાં—અણુઅણુમાં પ્રેમ પ્રકટે છે ને મમત્વ પેદા થાય છે. એનું લાવણ્ય અને માધુર્ય એકદમ અનોખું અથવા અનુપમ છે. માટે એનું કૃષ્ણ નામ ખરેખર યથાર્થ છે. સાર્થક છે. મને એ નામ ખૂબ જ ગમ્યું.’

‘અને મને પણ.’ યશોદાએ ઉદ્ગાર કાઢ્યા; ‘નામ નાનું છતાં પણ રહસ્યમય, સુંદર, સ્પષ્ટ, સરળ અને સુમધુર છે. આવું સર્વોત્તમ, સુંદર, સુયોગ્ય નામ બીજું કોઈયે નહિ હોય.’

‘સાચું છે. એને આપણે કૃષ્ણ જ કહીશું. કૃષ્ણ નામમાં એક જાતનું જાદું છે. એ નામ કર્ણમધુર તો છે જ, પરંતુ સાથેસાથે અંતરને અનેરો આહ્વાદ અને આરામ આપે છે. એના ઉચ્ચારણથી મુખમાં મધુતા છવાઈ જાય છે, વૃત્તિઓ રસનો રાસ રમે છે, અને જીવન જાણે કે કૃતકૃત્યતાનો અનુભવ કરે છે. મનની ચંચલતાનું આપોઆપ જ શમન થાય છે, અને આત્મા ઊંડી શાંતિનો સ્વાદ મેળવે છે. કૃષ્ણ નામ એટલું બધું સુખદ અને સુધાસભર છે કે વાત નહિ.’

એમને શી ખબર કે પોતાના પુત્રરૂપે પ્રકટેલા એ કમનીય કૃષ્ણ કેવળ એમનું જ આકર્ષણ નહોતા કરતા પરંતુ સમસ્ત સૃષ્ટિનું કરી રહેલા : એ એમના જ પ્રાણરૂપ નહોતા બન્યા, એમના જ આધારરૂપ નહોતા થયા, અખિલ બ્રહ્માંડના પ્રાણ અને આધારરૂપ હતા : સૌના જીવન, ચેતન, બળ તથા પ્રેમરૂપ હતા! એ સૌનાય આકર્ષણનું કેન્દ્ર બનીને સૌને જીવન પ્રદાન કરી રહેલા!

એમનું મુખમંડળ ખૂબ જ મોહક હતું.

શરીર સુંદરતાના શ્યામ સંપુટ સરખું દેખાતું.

એમની આંખમાં અવર્ણનીય આત્મા અને આકર્ષકતા હતી.

જાણે કે એવી અદ્ભુત, અમૃતમય, આકૃતિવાળું બાળક કદી પૃથ્વીપર પ્રકટ જ ના થયું હોય : પહેલાં એવા અલૌકિક બાળકનું દર્શન કરવાનું કોઈને સૌભાગ્ય જ ના સાંપડ્યું હોય : એવી રીતે સૌ કોઈ એના તરફ મંત્રમુગ્ધ થઈને જોઈ રહેતાં.

સૌનાં અંતરમાંથી ઉદ્ગાર નીકળી પડતા :

‘કેવું અદ્ભુત બાળક છે? જાણે કે પરબ્રહ્મ પરમાત્મા પોતે જ નંદ્યશોદાને ત્યાં પુત્રરૂપે પ્રકટ થયા છે!’

‘કોઈક દેવ, યક્ષગંધર્વ કે સિદ્ધ પુરુષે જન્મ લીધો લાગે છે!’

‘એ સિવાય આવું અનોખું રૂપલાવણ્ય હોઈ શકે જ નહિ.’

‘નંદ અને યશોદાના ભાગ્યની મને તો ઈર્ષા આવે છે.’

‘એમાં ઈર્ષા કરવા જેવું છે જ શું? પૂર્વે એમણે નિષ્ઠાપૂર્વક પુત્રને માટે પ્રખરમાં પ્રખર તપ કર્યું હશે.’

‘એમનાં સત્કર્મોનો સૂર્યોદય સંપૂર્ણપણે પ્રકટ થઈને આ સુંદર પુત્રના રૂપમાં એમને સારું સુખકારક થઈ પડ્યો છે.’

‘બ્રહ્માએ આ પુત્રની શરીરરચના કોઈ ધન્ય ક્ષણે, પૂરતા વિચાર પછી, કરી લાગે છે. એથી જ એ આટલો બધો મોહક લાગે છે.’

કૃષ્ણની યોગ્ય પ્રશસ્તિ કરવામાં જ્યોતિષીઓએ પણ પોત-પોતાનો ભાગ ભજવવા માંડ્યો :

‘કુંડલી પરથી લાગે છે કે બાળકનું કૃષ્ણ નામ સંપૂર્ણ સાર્થક થશે. એ મનુષ્યોનું જ નહિ, જીવમાત્રનું આકર્ષણ કરશે.’

‘એ પોતાનાં લોકહિતનાં ઉત્તમ કર્મોદ્ધારા જીવોનું અનેક-વિધ કલ્યાણ કરશે ને આશીર્વાદરૂપ ઠરશે.’

‘એ મનુષ્યોને યુગોસુધી પ્રેરણા પાશે.’

‘એનું નામ અને કામ આ અવનીમાં અમર રહેશે.’

‘એ પરમ પરાક્રમી, મેધાવી, પ્રેમી, કૃપાળુ, નિર્ભય, તિતિક્ષામૂર્તિ, યોગી, નીતિજ્ઞ, ભક્ત અને કર્મવીર બનશે. એના જીવનમાં સર્વે સદ્ગુણો સુયોગ્ય સમન્વય સાધશે.’

(કમશઃ)